

สรุปสาระการอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรข้าราชการที่ดี
และหลักสูตรด้านทุจริต สศช. (STRONG NESDC)
ประจำปีงบประมาณ 2568

กิจกรรมการพัฒนาสมรรถนะและองค์ความรู้เชิงสร้างสรรค์ของบุคลากร
ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ณ จังหวัดนนทบุรี และจังหวัดปทุมธานี
26-27 มีนาคม 2568

สารบัญ

บทสรุปผู้บริหาร.....	ก
ความเป็นมา.....	1
รายละเอียดกิจกรรม	2
สรุปสาระการจัดกิจกรรม	4
ผลการประเมินการจัดกิจกรรม.....	19
ภาคผนวก	
● ประมวลภาพกิจกรรม (วันที่ 26-27 มีนาคม 2568)	
● เอกสารประกอบการบรรยาย / การอภิปราย	
คณะผู้จัดทำ	

**สรุปสาระการอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรข้าราชการที่ดี
และหลักสูตรด้านทุจริต สศช. (STRONG NESDC)
ประจำปีงบประมาณ 2568**

**กิจกรรมการพัฒนาสมรรถนะและองค์ความรู้เชิงสร้างสรรค์ของบุคลากร
ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
ณ จังหวัดนนทบุรีและจังหวัดปทุมธานี ในระหว่างวันที่ 26-27 มีนาคม 2568**

บทสรุปผู้บริหาร

การทุจริตและประพฤติมิชอบนับเป็นปัญหาสำคัญของประเทศที่สร้างผลกระทบทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง จึงเป็นอุปสรรคสำคัญของการพัฒนาประเทศไทย ทั้งนี้ การบูรณาการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และประพฤติมิชอบของประเทศไทยในภาพรวมมีพัฒนาการมาอย่างต่อเนื่องภายใต้สถานการณ์การทุจริต ทั้งภายในประเทศและบริบทแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปในมิติต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายนอกประเทศ

สำหรับประเทศไทยนั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 4 หน้าที่ของ ปวงชนชาวไทย มาตรา 50 (10) กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไม่ร่วมมือหรือสนับสนุนการทุจริตและประพฤติมิชอบ ทุกรูปแบบ กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ที่เน้นให้ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยยุทธศาสตร์ 6 ด้าน รวมถึงยุทธศาสตร์ที่ 6 การปรับสมดุลและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการ ภาครัฐ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ 21 การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ (พ.ศ. 2561-2580) ได้กำหนดเป้าหมายหลักเพื่อให้ภาครัฐโปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยมีดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทยอยู่ในลำดับ 1 ใน 20 หรือมีค่าคะแนนประมาณ 73 คะแนน ภายในช่วง ปี พ.ศ. 2576-2580 และมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญประกอบด้วย การป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ และการปราบปรามการทุจริต โดยในส่วนของ การป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบนั้น ครอบคลุมเรื่องการ ส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความใสสะอาดและพัฒนาจัดการองค์ความรู้ ด้านการปราบปรามการทุจริต

เพื่อให้เป็นไปตามกฎระเบียบและนโยบายรัฐบาลข้างต้น สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม การทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) ได้จัดทำแผนปฏิบัติการด้านการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ และพัฒนาเครื่องมือการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บท ที่เกี่ยวข้อง และ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้จัดทำแผนปฏิบัติราชการ สศช. ประจำปีงบประมาณ 2567 เพื่อกำหนดนโยบายและทิศทางการดำเนินการของหน่วยงาน ซึ่งสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคง แห่งชาติ นโยบายของรัฐบาล รวมทั้งเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนแห่งสหประชาชาติ

เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการขับเคลื่อน คุณธรรม จริยธรรมป้องกันและต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ (สศช.) ประจำปีงบประมาณ 2568 เมื่อวันที่ 22 ตุลาคม 2567 ภายใต้วงเงิน 275,000 บาท (สองแสนเจ็ด หมื่นห้าพันบาทถ้วน) โดยเบิกจ่ายจากงบประมาณ สศช. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ภายใต้ภารกิจ การรักษามาตรฐานและยกระดับการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใส ในการดำเนินงานของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

แผนปฏิบัติการดังกล่าวประกอบด้วย 3 กิจกรรมย่อย ได้แก่ กิจกรรมการรักษามาตรฐานและยกระดับการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสใน สศช. ประจำปีงบประมาณ 2568 กิจกรรมการเสริมสร้างวัฒนธรรม สศช. สู่การเป็นองค์กรคุณธรรม โปร่งใส ไร้ทุจริต และกิจกรรมการเสริมสร้างสมรรถนะและองค์ความรู้เชิงสร้างสรรค์ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยภายใต้กิจกรรมการพัฒนาสมรรถนะและองค์ความรู้เชิงสร้างสรรค์ของบุคลากรด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต สศช. โดยศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต (ศปท.) ได้จัดการอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรข้าราชการที่ดีและหลักสูตรด้านทุจริต สศช. (STRONG NESDC) ประจำปีงบประมาณ 2568 ณ จังหวัดนนทบุรีและจังหวัดปทุมธานี

กิจกรรมนี้ มีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อ (1) เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและทักษะ ให้แก่ผู้บริหารและบุคลากร สศช. ที่ผ่านการอบรมในหลักสูตรจิตพอเพียง STRONG NESDC (2) ปลุกฝังและปรับฐานความคิดในการแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม ตลอดจนสนับสนุนการป้องกันการทุจริต การปลุกฝังและเสริมสร้างค่านิยมซื้อตรง มีคุณธรรม ดัชนีคุณธรรม 5 ประการ (พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา และกตัญญู) การประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการต่อต้านการทุจริต พัฒนาแนวคิดจิตพอเพียงต่อต้านการทุจริตให้เกิดขึ้นเพื่อเป็นพื้นฐานความคิดได้ (3) ปลุกฝังปรัชญาการเป็นข้าราชการที่ดี และพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน ให้มีศักยภาพสูง และ (4) เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมและการทำงานเป็นทีม เกิดการพัฒนาเครือข่ายการทำงานระหว่างกัน ตลอดจนพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรที่ปฏิบัติงาน โดยเฉพาะด้านการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน ให้มีศักยภาพสูง รวมทั้งสนับสนุนมาตรการภายในเพื่อส่งเสริมความโปร่งใสและป้องกันการทุจริตในองค์กร

ทั้งนี้ กิจกรรมดังกล่าวมีสาระครอบคลุมเรื่องเป็นไปในลักษณะต่างๆ ได้แก่ (1) รับฟังการบรรยายอภิปรายและให้ความรู้ ฝึกอบรมในเรื่องเกี่ยวกับธรรมาภิบาล และจริยธรรม พัฒนาสมรรถนะและองค์ความรู้เชิงสร้างสรรค์ในการปรับฐานความคิด การป้องกันการทุจริตและการปลุกฝังวัฒนธรรมสุจริต (2) ศึกษาดูงานต้นแบบการป้องกันและปราบปรามการทุจริต บุคคลและชุมชนข้อสะอาด ต้นแบบด้านคุณธรรม จริยธรรมและปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่ต่างๆ และ (3) จัดกิจกรรมพัฒนาเครือข่ายและจัดส่งบุคลากรของ สศช. ให้เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มศักยภาพการปฏิบัติงานด้านจริยธรรม ป้องกัน และต่อต้านการทุจริตประพจน์มิชอบที่จัดโดยองค์กรภาครัฐและภาคเอกชน

ในการนี้ สามารถสรุปสาระสำคัญจากการจัดกิจกรรมดังกล่าวได้ ดังนี้

1. สาระสำคัญเกี่ยวกับการอภิปรายเรื่อง แนวทางการประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชาและปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ณ วิสาหกิจชุมชนสวนเกษตรคนนนท์ สรุปได้ดังนี้ แนวทางการประกอบกิจการวิสาหกิจชุมชนสวนเกษตรคนนนท์ ได้แก่ (1) การศึกษาหาความรู้อย่างต่อเนื่อง (2) การเปิดโอกาสให้คนในชุมชนมีส่วนร่วม (3) การเลือก “ผลิตภัณฑ์เด่นของวิสาหกิจ” (4) หลักคิดในการประกอบกิจการ วิสาหกิจแห่งนี้ เน้น (4.1) “การทำน้อย ได้มาก” หมายถึง การใช้เงินทุนเท่าที่มี ไม่ใช่เงินทุนเกินตัว เพื่อสร้างผลผลิตในจำนวนที่มากขึ้นอย่างมีคุณภาพและคุ้มค่าต่อเงินทุนที่ใช้ไป และ (4.2) การสร้างผลผลิตแบบ “มีคุณภาพ และปลอดภัยต่อผู้บริโภคภายในครอบครัว และต่อคนในชุมชน” ทั้งนี้ สิ่งทีวิสาหกิจไม่ทำอย่างเด็ดขาด คือ การทำเกษตรแบบ “ทำมากได้น้อย” ที่ใช้เงินทุนมากแต่ได้ผลผลิตน้อยซึ่งเป็นความเสี่ยงประเภทหนึ่ง และ “ไม่เก็บเกี่ยวผลผลิตที่ยังไม่เติบโตเต็มที่แล้วส่งขายผู้บริโภค” โดยเน้นความจริงใจในการส่งมอบผลผลิตที่มีคุณภาพตามฤดูกาลเท่านั้น

2. สาระสำคัญเกี่ยวกับการอภิปรายเรื่อง การล่องละเมิดทางเพศและวิธีการป้องกันตัว สรุปได้ดังนี้

1) นิยามการล่องละเมิดทางเพศหรือการคุกคามทางเพศ คือ การกระทำทางเพศใดๆ ที่เป็นการบีบบังคับ ด้วยการใช้อำนาจที่ไม่พึงปรารถนา ทั้งทางวาจา ขอบความ ทาทาง หรือการมองด้วยสายตา รวมถึงการติดตาม รังควาน ที่ก่อให้เกิดบรรยากาศไม่ปลอดภัยทางเพศ โดยการกระทำเหล่านั้น ทำให้ผู้ถูกล่วงละเมิดรู้สึกอึดอัดใจ รำคาญ หรือได้รับความอับอาย

2) พฤติกรรมที่เข้าข่ายการล่วงละเมิดหรือคุกคามเพศในการทำงาน มี 5 ประการ ได้แก่

(1) การกระทำทางสายตา/อากัปกิริยาส่อไปทางเพศ (เช่น การจ้องมองร่างกายอย่างกรู้มกริม การจ้องร่างกายที่ส่อไปในทางเพศ และการมองซ่อนใต้กระโปรง เป็นต้น) (2) การกระทำด้วยวาจา (เช่น ผิดปากใส่ พูดแซวรูปร่างการแต่งกายในทางลามก พูดตลกลามก การพูดจาลามก เป็นต้น) (3) การกระทำทางกาย (เช่น การแตะเนื้อต้องตัว แตะอวัยวะ การลูบไล้ โอบ กอด หอม และพยายามข่มขืน หรือข่มขืน) (4) การกระทำอื่นๆ (เช่น การคุกคามผ่านช่องทางการสื่อสารต่างๆ การทำให้เกิดสภาพแวดล้อมที่น่าอึดอัดในเรื่องเพศ เป็นต้น) (5) การกระทำทางเพศที่มีการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ หรือการแสดงพฤติกรรมอื่นใดที่ส่อไปในทางเพศซึ่งผู้ถูกกระทำไม่พึงประสงค์หรือเดือดร้อนรำคาญ (เช่น การให้สัญญาที่จะให้ผลประโยชน์ และการข่มขู่ให้เกิดผลในทางลบต่อการจ้างงาน หรือการศึกษา การข่มขู่ จะทำร้าย การบังคับ ให้มีเพศสัมพันธ์ หรือการพยายามกระทำชำเรา หรือกระทำชำเรา เป็นต้น)

3) สิ่งที่ควรกระทำเมื่อถูกล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน ได้แก่ ปฏิเสธ ไม่คิดว่าเป็นเรื่องน่าอาย หรือ นอกจากนั้น ควรบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยเสียง ภาพถ่าย หรือถ่ายวิดีโอคลิป (หากทำได้) แจ้งปัญหาที่เกิดขึ้นให้บุคคลที่ไว้วางใจหรือผู้บังคับบัญชาทราบทันที และบันทึกเหตุการณ์เป็นลายลักษณ์อักษร บันทึก วัน เวลา และสถานที่เกิดเหตุ คำบรรยายเหตุการณ์ ชื่อของพยานหรือบุคคลที่สาม โดย (1) ร้องขอหน่วยงานที่รับผิดชอบให้มีบุคคล เป็นผู้ประสานงาน (2) ร้องขอความช่วยเหลือต่อผู้บังคับบัญชาของผู้กระทำและให้ดำเนินการค้นหาข้อเท็จจริง (3) ร้องทุกข์ได้ที่กลุ่มคุ้มครองจริยธรรมทางโทรศัพท์ ร้องทุกข์ด้วยตนเอง หรือเป็นลายลักษณ์ เช่น จดหมาย จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ โทรสาร เป็นต้น

4) ผู้เข้าร่วมกิจกรรมยังได้เรียนรู้เกี่ยวกับศิลปะการป้องกันตัวในโอกาสต่างๆ โดยได้เรียนรู้ยุทธวิธีการต่อสู้ป้องกันตัวด้วยมือเปล่า ได้แก่ เมื่อถูกตบ เมื่อถูกจับข้อมือ เมื่อถูกจับมือไม่ปล่อย เมื่อถูกจับป่าจากด้านหลัง เมื่อถูกจับคอหรือคอเสื้อ เมื่อถูกบีบคอ เมื่อถูกกระชากผมหรือจิกผม เมื่อถูกกอดจากด้านหลัง เมื่อถูกบีบคอในท่านอน เมื่อถูกจี้จากข้างหลัง

3. สารสำคัญเกี่ยวกับธรรมเนียมประเพณีเรื่อง ประสพการณ์การพัฒนาสู่การเป็นวัดชุมชน

ข้อสะอาด ณ วัดชลประทานรังสฤษฎ์ พระอารามหลวง จังหวัดนนทบุรี สรุปได้ดังนี้

1) เมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2504 พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้ทรงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ พระราชทานวิสุงคามสีมาให้แก่วัดชลประทานรังสฤษฎ์ เขตวิสุงคามสีมา กว้าง 36 เมตร ยาว 51 เมตร และได้ประกอบพิธีผูกพัทธสีมา เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2504

2) กิจกรรมเผยแผ่ศาสนา ได้แก่ (1) จัดให้มีการสอนพระปริยัติธรรมทั้งแผนกธรรมและแผนกบาลีมาตั้งแต่ ปี 2503 จนถึงปัจจุบัน (2) จัดแสดงธรรมเทศนาทุกวันพระ (3) จัดให้มีการแสดงปาฐกถาธรรมทุกวันอาทิตย์ (4) จัดให้มีสถานที่อบรมกรรมฐานและจัดปฏิบัติธรรมในวันหยุดสุดสัปดาห์และวันสำคัญทางศาสนา (5) จัดให้มีการแสดงธรรมทุกคืนของการสวดอภิธรรมศพและช่วงก่อนการฌาปนกิจหรือพระราชทานเพลิงศพ (6) จัดให้มีสื่อเผยแผ่หลักธรรมคำสอนในทางพระพุทธศาสนา เช่น หนังสือ เทปธรรมะ รวมถึงสื่ออื่นๆ และ (7) จัดพิธีบรรพชาอุปสมบทหมู่ ทุกเดือน บวชแล้วจะได้รับการอบรม แต่ละรุ่นต้องบวชไม่ต่ำกว่า 15 วัน

3) พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ยกวัดชลประทานรังสฤษฎ์ เป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดสามัญตั้งแต่วันที่ 29 พฤษภาคม 2555 เป็นต้นไป มีพระบัญชาสมเด็จพระสังฆราช แต่งตั้ง พระธรรมวิมลโมลี (รุ่ง ธีรปัญญา ป.ธ.9) เป็นเจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์ พระอารามหลวงตั้งแต่วันที่ 8 กันยายน 2555 ต่อมา พระธรรมวิมลโมลี อาพาธหนัก เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลศิริราช และ ถึงแก่อนิจกรรม เนื่องด้วยติดเชื้อในกระแสโลหิต ในวันที่ 7 เมษายน 2556 เจ้าคณะจังหวัดนนทบุรีจึงได้แต่งตั้งให้ พระมหาเจริญ สุทธิญาณเมธี เป็นผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาส ต่อมา ในปีพ.ศ. 2557 เมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 2557 ที่ประชุมมหาเถรสมาคม (มส.) มีมติแต่งตั้ง พระปัญญานันทมุนี เจ้าอาวาสวัดปัญญานันทาราม จังหวัดปทุมธานี ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์ พระอารามหลวง

นอกจากนี้ ยังมีแหล่งเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้า “พระไตรปิฎก” คือ หอพระไตรปิฎกนานาชาติ (INTERNATIONAL TIPITAKA HALL) อาคารปัญญาเนันทานุสรณ์ ชั้น 5 สถาบันวิทยาลัย วัดชลประทานรังสฤษฎ์ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

4) **ความสำคัญของพระไตรปิฎก** ก่อนการปรินิพพานของพระพุทธเจ้า พระองค์ได้ตรัสทำนองสั่งเสียกับพระอานนท์ ว่า เมื่อพระองค์ปรินิพพานล่วงลับไปแล้ว จะไม่ทรงตั้งภิกษุรูปใดแทนพระองค์ หากแต่ให้ชาวพุทธทั้งหลายยึดพระธรรมวินัยเป็นศาสดาแทนพระองค์ “ตามที่เรแสดงแล้ว และบัญญัติแล้ว แก่เธอทั้งหลาย ธรรมและวินัยนั้น เป็นศาสดาของเธอทั้งหลาย โดยการล่วงไปแห่งเรา” แสดงให้เห็นว่าพระธรรมวินัยถือเป็นคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า จึงเท่ากับเป็นองค์พระพุทธเจ้า และเป็นตัวแทนพระพุทธศาสนา และพระธรรมวินัยทั้งหลายนั้น ล้วนได้ประมวลอยู่ในพระไตรปิฎกแทนทั้งสิ้น

5) **ไตรสิกขา 3** คือหลักการพัฒนาชีวิตเพื่อให้ประสบความสำเร็จเป็นคนสมบูรณ์แบบตามแนวพุทธ ไตรสิกขา จึงจัดอยู่ใน มรรค (ธรรมที่ควรเจริญ) คือ ควรทำให้เกิดมีขึ้น เพื่อใช้เป็นเครื่องมือพัฒนาชีวิต ไตรสิกขา แปลว่า สิกขา 3 หมายถึง ข้อปฏิบัติที่ต้องศึกษา 3 อย่าง คือ (1) อธิศีลสิกขา สิกขา คือ ศีลอันยิ่ง (2) อธิจิตตสิกขา สิกขา คือ จิตอันยิ่ง หมายถึงสมาธิ (3) อธิปัญญาสิกขา สิกขา คือ ปัญญาอันยิ่ง หรือกระบวนการพัฒนา 3 ด้าน คือ ศีล เป็นหลักการพัฒนาระดับความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางสังคม สมาธิ เป็นหลักการพัฒนาจิตใจให้มีสมรรถภาพ และประสิทธิภาพในการคิดพิจารณาตัดสินใจกระทำหรือไม่กระทำการใดๆ ปัญญา เป็นหลักการพัฒนาความรู้ความเข้าใจ รู้จักสิ่งทั้งหลายตามที่มันเป็น และสามารถแยกแยะ วิเคราะห์ สืบหาสาเหตุของสิ่งทั้งหลายได้ชัดเจน ไตรสิกขาจึงเป็นกระบวนการพัฒนาแบบบูรณาการ

4. **การประเมินผลจากผู้เข้าร่วมกิจกรรมโดยรวม** จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมกิจกรรม มีผู้ตอบแบบประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 88.89 ของผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด พบว่า ในภาพรวมผู้เข้าร่วมได้ประเมินผลการจัดกิจกรรมและมีระดับความพึงพอใจมากที่ร้อยละ 90.0 นอกจากนี้ ร้อยละ 82.81 ระบุว่าจะนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ และเห็นว่า กิจกรรมนี้มีความคุ้มค่าที่ร้อยละ 88.28 มีความประทับใจและเห็นว่า วิทยากรมีวิธีการบรรยาย อภิปรายและใช้สื่อการสอนที่อยู่ในระดับดีมาก โดยเฉพาะในช่วงการสอนภาคปฏิบัติเกี่ยวกับศิลปะการป้องกันตัว

5. **ปัญหาและอุปสรรค** ควรจัดในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์และวันศุกร์ และอยากให้บริหารเวลาให้กระชับเวลากว่านี้ นอกจากนี้ ควรคำนึงถึงความหลากหลายในการนับถือศาสนาของผู้เข้าร่วม ควรพึงระวังเป็นอย่างมากในการจัดกิจกรรมที่อิงศาสนาใดศาสนาหนึ่งมากเกินไป จนทำให้ผู้ที่รับถือศาสนาอื่นถูกละเลยหรือต้องถูกบังคับให้ฟังคำสอนของศาสนาอื่นเป็นเวลานานซึ่งอาจขัดแย้งกับหลักคำสอนของศาสนาตน

6. **ข้อเสนอแนะโดยรวม หัวข้อการอภิปรายและบรรยายในแต่ละครั้ง** ควรจัดช่วงเวลาการถามตอบให้เหมาะสมในแต่ละช่วง โดยเฉพาะช่วงการฟังธรรมบรรยาย เพราะเป็นการบรรยายและเดินชมไปด้วย ในหลายช่วงที่เยี่ยมชม ควรให้มีการบรรยายให้เสร็จก่อน แล้วเปิดให้ถามตอบในช่วงหลัง เพื่อไม่ให้เป็นการรบกวนผู้บรรยาย/ ผู้อภิปราย นอกจากนี้ ยังเสนอแนะให้สอดแทรกกิจกรรมจิตอาสาหรือกิจกรรมอื่นๆ ที่สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่นดีกว่า ในช่วงวันที่สอง เพื่อไม่ให้เน้นกิจกรรมในวัดมากเกินไป

7. **ความประทับใจ** คณะผู้จัดน่ารัก มีจิตบริการ และให้ความร่วมมือดี

8. **งบประมาณที่ใช้ในการจัดหลักสูตร** เป็นเงินทั้งสิ้น 42,791 บาท (สี่หมื่นสองพันเจ็ดร้อยเก้าสิบเอ็ดบาทถ้วน) โดยเบิกจ่ายจากงบประมาณ สศช. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ภายใต้ภารกิจงานการรักษามาตรฐานและยกระดับการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ปีงบประมาณ 2568

**การอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรข้าราชการที่ดี
และหลักสูตรด้านทุจริต สศช. (STRONG NESDC)
กิจกรรมการพัฒนาสมรรถนะและองค์ความรู้เชิงสร้างสรรค์ของบุคลากร
ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ประจำปีงบประมาณ 2568
ณ จังหวัดนนทบุรีและจังหวัดปทุมธานี ในระหว่างวันที่ 26-27 มีนาคม 2568**

1. ความเป็นมา

การทุจริตและประพฤติมิชอบนับเป็นปัญหาสำคัญของประเทศที่สร้างผลกระทบทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง จึงเป็นอุปสรรคสำคัญของการพัฒนาประเทศไทย ทั้งนี้ การบูรณาการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของประเทศไทยในภาพรวมมีพัฒนาการมาอย่างต่อเนื่อง ภายใต้สถานการณ์การทุจริตทั้งภายในประเทศและบริบทแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปในมิติต่างๆ ที่เกิดขึ้น ภายนอกประเทศ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 4 หน้าที่ของปวงชนชาวไทย มาตรา 50 กำหนดให้บุคคลมีหน้าที่ไม่ร่วมมือหรือสนับสนุนการทุจริตและประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ / มาตรา 63 กำหนดว่า รัฐต้องส่งเสริม สนับสนุน และให้ความรู้แก่ประชาชนถึงอันตรายที่เกิดจากการทุจริต และประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน และจัดให้มีมาตรการและกลไกที่มีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันและจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบดังกล่าวอย่างเข้มงวด รวมทั้งกลไกในการส่งเสริม ให้ประชาชนรวมตัวกันเพื่อมีส่วนร่วมในการรณรงค์ให้ความรู้ ต่อต้าน หรือชี้เบาะแส โดยได้รับความคุ้มครองจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ

กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ที่เน้นให้ประเทศไทย มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยยุทธศาสตร์ 6 ด้าน ซึ่งยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ รวมทั้งการส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใสภาครัฐนั้น คือ ยุทธศาสตร์ที่ 6 การปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ที่ประกอบด้วยตัวชี้วัด 4 ด้าน คือ (1) ระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณะของภาครัฐ (2) ประสิทธิภาพของการบริการภาครัฐ (3) ระดับความโปร่งใสการ ทุจริต และ (4) ความเสนอภาคในกระบวนการยุติธรรม

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ 21 การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ (พ.ศ. 2561-2580) ได้กำหนดเป้าหมายหลักเพื่อให้ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิ ชอบ โดยมีดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทยอยู่ในลำดับ 1 ใน 20 หรือมีค่าคะแนนประมาณ 73 คะแนน ภายในช่วงปี พ.ศ. 2576-2580 และมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญเพื่อขับเคลื่อนในการบรรลุ เป้าหมายดังกล่าวประกอบด้วย การป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ และการปราบปรามการทุจริต โดยในส่วนของการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบนั้นครอบคลุมเรื่องการส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่ของ ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีความใสสะอาดและพัฒนาจัดการองค์ความรู้ด้านการปราบปราม การทุจริต

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) ได้จัดทำแผนปฏิบัติการด้านการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ และพัฒนาเครื่องมือการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทฯ ที่เกี่ยวข้องกับการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ เพื่อเป็นเครื่องมือในการแปลงแนวทางการพัฒนาของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (21) ประเด็นการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ผลักดันไปสู่การปฏิบัติ และบริหารการดำเนินงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายของแผนแม่บทฯ ภายในกรอบระยะเวลาที่กำหนด โดยกำหนดเป้าหมายในภาพรวมว่า ประเทศไทยปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประกอบด้วยแผนย่อย 2 แผน ได้แก่ แผนย่อยการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบและแผนย่อยการปราบปรามการทุจริต รวมถึงการมุ่งพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เสริมสร้างศักยภาพของสาธารณชนและบุคลากร และพัฒนาหลักสูตรต้านทุจริตศึกษา (STRONG) ซึ่งได้ผ่านความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีแล้ว เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2561 เพื่อเป็นกลไกในการป้องกันและต่อต้านการทุจริต เพื่อให้ภาพรวมดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perception Index - CPI) ของประเทศไทยสูงขึ้น

สศช. ได้จัดทำแผนปฏิบัติราชการ สศช. ประจำปีงบประมาณ 2566-2570 เพื่อเป็นหน่วยงานวางแผนการพัฒนาประเทศที่สามารถชี้ทิศทางการพัฒนาประเทศที่เหมาะสมต่อบริบทของโลกและประเทศ รวมทั้งประสานการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดผลเป็นรูปธรรม และเพื่อสนองต่อบทบาท นโยบายนโยบายและยุทธศาสตร์ ตลอดจนแนวทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริตข้างต้น ตลอดจนพัฒนาคุณภาพการดำเนินการ ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ยกระดับการดำเนินการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในเชิงรุก ให้ขยายไปยังกลุ่มเป้าหมายให้กว้างขึ้น

สศช. ได้ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการขับเคลื่อนคุณธรรม จริยธรรมป้องกันและต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ประจำปีงบประมาณ 2568 เมื่อวันที่ 22 ตุลาคม 2567 โดยแผนปฏิบัติการดังกล่าวประกอบด้วย 3 กิจกรรมย่อย ได้แก่ กิจกรรมการรักษามาตรฐานยกระดับการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสใน สศช. ประจำปีงบประมาณ 2568 กิจกรรมการเสริมสร้างวัฒนธรรม สศช. สู่การเป็นองค์กรคุณธรรม โปร่งใส ไร้ทุจริต และกิจกรรมการเสริมสร้างสมรรถนะและองค์ความรู้เชิงสร้างสรรค์ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ภายใต้วงเงิน 275,000 บาท (สองแสนเจ็ดหมื่นห้าพันบาทถ้วน) โดยเบิกจ่ายจากงบประมาณ สศช. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ภายใต้ภารกิจงานการรักษามาตรฐานและยกระดับการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ปีงบประมาณ 2568

ภายใต้กิจกรรมการพัฒนาสมรรถนะและองค์ความรู้เชิงสร้างสรรค์ของบุคลากรด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต สศช. โดยศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต (ศปท.) ได้รับอนุมัติให้จัดการอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรข้าราชการที่ดีและหลักสูตรต้านทุจริต สศช. (STRONG NESDC) ประจำปีงบประมาณ 2568 ณ จังหวัดนนทบุรี และจังหวัดปทุมธานี ในระหว่างวันที่ 26-27 มีนาคม 2568

2. รายละเอียดกิจกรรม

การอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรข้าราชการที่ดีและหลักสูตรต้านทุจริต สศช. (STRONG NESDC) ประจำปีงบประมาณ 2568 ภายใต้กิจกรรมการพัฒนาสมรรถนะและองค์ความรู้เชิงสร้างสรรค์ของบุคลากรด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ประจำปีงบประมาณ 2568 ณ จังหวัดนนทบุรี และจังหวัดปทุมธานี ในระหว่างวันที่ 26-27 มีนาคม 2568 มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรม

ประกอบด้วย (1) เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและทักษะ ให้แก่ผู้บริหารและบุคลากร สศช. ที่ผ่านการอบรมในหลักสูตรจิตพอเพียง STRONG NESDC ครอบคลุม เรื่องการคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม ความอายและความไม่ทนต่อการทุจริต STRONG : จิตพอเพียงต้านทุจริต และพลเมืองกับความรับผิดชอบต่อ สังคม เพื่อร่วมกันป้องกันหรือต่อต้านการทุจริต มิให้มีการทุจริตเกิดขึ้นในสังคมไทย ร่วมสร้างสังคมไทยที่ไม่ทนต่อการทุจริตต่อไป (2) ปลุกฝังและปรับฐานความคิดในการแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม ตลอดจนสนับสนุนการป้องกันการทุจริต การปลุกฝังและเสริมสร้างค่านิยมซื้อตรง มีคุณธรรม ดัชนีคุณธรรม 5 ประการ (พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา และกตัญญู) มีความรับผิดชอบต่อสังคม การประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการต่อต้านการทุจริต พัฒนาแนวคิดจิตพอเพียงต่อต้านการทุจริตให้เกิดขึ้นเพื่อเป็นพื้นฐานความคิดได้ และความตระหนักรู้ถึงผลกระทบจากการทุจริต ของบุคลากร สศช. เพื่อเป็นพื้นฐานความคิดมุ่งสู่การร่วมกันป้องกันและต่อต้านการทุจริตนำไปสู่การมีส่วนร่วมในการรักษาประโยชน์สาธารณะต่อไป (3) ปลุกฝังปรัชญาการเป็นข้าราชการที่ดีและพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน ให้มีศักยภาพสูง มีความเป็นมืออาชีพ สามารถรับมือกับรูปแบบการทุจริตที่นับวันจะมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น รวมทั้งสนับสนุนมาตรการภายในเพื่อส่งเสริมความโปร่งใสและป้องกันการทุจริตในองค์กร (3) เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมและการทำงานเป็นทีม เกิดการพัฒนาเครือข่ายการทำงานระหว่างกัน ตลอดจนพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรที่ปฏิบัติงาน โดยเฉพาะด้านการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน ให้มีศักยภาพสูง มีความเป็นมืออาชีพ สามารถรับมือกับรูปแบบการทุจริตที่นับวันจะมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น รวมทั้งสนับสนุนมาตรการภายในเพื่อส่งเสริมความโปร่งใสและป้องกันการทุจริตในองค์กร

2.2 กลุ่มเป้าหมาย ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ บุคลากร และข้าราชการบรรจุใหม่ สศช. รุ่นที่ 12 (NESDC Future Team รุ่นที่ 12) จากสายงานต่างๆ จำนวน 36 คน

2.3 วิธีการ ระยะเวลาและสถานที่

เป็นไปในลักษณะต่างๆ ได้แก่ (1) รับฟังการบรรยาย อภิปรายและให้ความรู้ ฝึกอบรมในเรื่องเกี่ยวกับธรรมาภิบาล และจริยธรรม พัฒนาสมรรถนะและองค์ความรู้เชิงสร้างสรรค์ในการปรับฐานความคิด การป้องกันการทุจริตและการปลุกฝังวัฒนธรรมสุจริต (2) ศึกษาดูงานต้นแบบการป้องกันและปราบปรามการทุจริต บุคคลและชุมชนซ่อสะอาด ต้นแบบด้านคุณธรรม จริยธรรมและปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่ต่างๆ และ (3) จัดกิจกรรมพัฒนาเครือข่ายและจัดส่งบุคลากรของ สศช. ให้เข้าร่วมโครงการฝึกการอบรมเพื่อเพิ่มศักยภาพการปฏิบัติงานด้านจริยธรรม ป้องกัน และต่อต้านการทุจริตประพฤติมิชอบที่จัดโดยองค์กรภาครัฐและภาคเอกชน

2.4 เนื้อหาหลักสูตร

ประกอบด้วย ทฤษฎี สารวิชาการ กรณีศึกษา เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจและจัดกิจกรรมเพื่อขับเคลื่อนการประเมินคุณธรรม จริยธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของ สศช. โดยเฉพาะ ศาสตร์พระราชา ค่านิยมซื้อตรง มีคุณธรรม ดัชนีคุณธรรม 5 ประการ (พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา และกตัญญู) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการประยุกต์ใช้ โดยเฉพาะในการต่อต้านการทุจริต การพัฒนาแนวคิดจิตพอเพียงต่อต้านการทุจริตให้เกิดขึ้นเพื่อเป็นพื้นฐานความคิดได้ การปรับฐานความคิด มีฐานคิดในการแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม ตลอดจนการป้องกันการทุจริตและการ

ปลูกฝังวัฒนธรรมสุจริต หน่วยงาน บุคคลต้นแบบการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ต้นแบบด้านคุณธรรม จริยธรรมและปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในพื้นที่ต่างๆ

2.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ผู้บริหาร ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้รับการปลูกฝังจิตสำนึก ค่านิยมและนำปรัชญาการเป็นข้าราชการที่ดีไปปฏิบัติ และมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อการขยายผลแนวคิดการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สู่ปฏิบัติ มีจิตพอเพียงต้านทุจริต (STRONG) มีความอายและไม่ทนต่อการทุจริต มีจิตพอเพียงและพลเมืองที่รับผิดชอบ ต่อสังคม เป็นพลังสำคัญในการป้องกันและต่อต้านการทุจริตและมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในสังคมมากยิ่งขึ้น

2.6 ที่ปรึกษาโครงการ

- 2.6.1 นายดนุชา พิษนันทน์ เลขาธิการฯ
- 2.6.2 นางสาวศศิธร พลัดเดช รักษาการในตำแหน่งรองเลขาธิการฯ
- 2.6.3 นายสุรรัฐ เนียมกลาง ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน

2.7 ผู้รับผิดชอบ

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต (ศปท.)

3. สรุปสาระการจัดกิจกรรม

การอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรข้าราชการที่ดีและหลักสูตรด้านทุจริต สศช (STRONG NESDC) . ประจำปีงบประมาณ 2568 : กิจกรรมการพัฒนาสมรรถนะและองค์ความรู้เชิงสร้างสรรค์ของบุคลากรด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ประจำปีงบประมาณ 2568 ณ จังหวัดนนทบุรีและจังหวัดปทุมธานี มีรายละเอียดของกิจกรรมตามกำหนดการ ดังนี้

กำหนดการกิจกรรมการพัฒนาสมรรถนะและองค์ความรู้เชิงสร้างสรรค์ของบุคลากร
ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต :
การอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรข้าราชการที่ดีและหลักสูตรด้านทุจริต สศช. (STRONG NESDC)
ประจำปีงบประมาณ 2568 ณ จังหวัดนนทบุรีและจังหวัดปทุมธานี
ระหว่างวันที่ 26-27 มีนาคม 2568

เวลา	กิจกรรม
วันพุธที่ 26 มีนาคม 2568	
08.00 - 08.30 น.	ลงทะเบียนและออกเดินทาง
09.30 - 11.30 น.	รับฟังการอภิปรายเรื่อง แนวทางการประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชาและปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดย ผู้นำชุมชนหรือผู้แทน ณ วิทยาลัยชุมชนสวนเกษตรคนนนท์
12.00 - 13.30 น.	รับประทานอาหารกลางวันและเดินทางถึงที่พัก
14.30 - 17.30 น.	รับฟังการอภิปรายเรื่อง การส่งเสริมตลาดทางเพศและวิธีการป้องกันตัว โดย วิทยากรจากกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และ ผู้เชี่ยวชาญด้านการป้องกันตัว ณ โรงแรมทีนีดี จังหวัดปทุมธานี
18.00 - 20.00 น.	รับประทานอาหารเย็นและพักผ่อนตามอัธยาศัย
วันพฤหัสบดีที่ 27 มีนาคม 2568	
08.00 - 08.30 น.	ลงทะเบียนและออกเดินทาง
09.00 - 12.00 น.	รับฟังธรรมบรรยายเรื่อง ประสบการณ์การพัฒนาสู่การเป็นวัดชุมชนสะอาด โดย เจ้าอาวาสหรือผู้แทน ณ วัดชลประทานรังสฤษฎ์ พระอารามหลวง จังหวัดนนทบุรี
12.00 - 13.00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน
13.30 - 15.30 น.	กิจกรรมภาคปฏิบัติการเจริญสติ และศึกษาดูงานการพัฒนาสู่การเป็นวัดชุมชน สะอาด โดย วิทยากรหรือผู้แทน ณ วัดชลประทานรังสฤษฎ์ พระอารามหลวง จังหวัดนนทบุรี
15.30 - 16.30 น.	เดินทางถึง สศช. โดยสวัสดิภาพ

- หมายเหตุ :**
1. กำหนดการอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม
 2. รับประทานอาหารว่าง/ เครื่องดื่ม เวลา 10.30-10.45 น.
 3. การจัดกิจกรรมดังกล่าวเป็นไปตามแนวปฏิบัติของรัฐบาลและมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อย่างเคร่งครัด
 4. ผู้เข้าร่วมกิจกรรม โปรดแต่งกายสุภาพ สวมรองเท้าใส่สบาย เหมาะสมกับการลงพื้นที่เพื่อการศึกษาดูงาน และโปรดพกของใช้จำเป็น อาทิ หมวก ยาประจำตัว หรือร่ม ฯลฯ

สาระสำคัญของกิจกรรมแต่ละวัน สรุปได้ดังนี้

1. สาระสำคัญเกี่ยวกับการอภิปรายเรื่อง แนวทางการประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชาและปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดย นางสาวสุปราณี ดินตะโมระ ผู้แทนวิสาหกิจชุมชนสวนเกษตรคนนนท์จังหวัดนนทบุรี สรุปได้ดังนี้

1.1 ข้อมูลทั่วไปของวิสาหกิจชุมชนสวนเกษตรคนนนท์ จังหวัดนนทบุรี

วิสาหกิจชุมชนสวนเกษตรคนนนท์ จังหวัดนนทบุรี ตั้งอยู่บ้านเลขที่ 6/5 หมู่ 3 ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ลักษณะภูมิประเทศที่เอื้อต่อการดำเนินกิจการ : โดยทั่วไปในตำบลบางพูด เป็นที่ราบลุ่ม ดินเปรี้ยว ด้านฝั่งตะวันออกแม่น้ำเจ้าพระยา และมีคลองธรรมชาติตัดผ่านในเขตพื้นที่ ๒ คลอง คือ คลองน้ำอ้อม และคลองเปรมประชากร ทำให้มีน้ำอุดมสมบูรณ์ ดังนั้น จึงเหมาะแก่การทำเกษตรที่หลากหลายนอกเหนือจากการปลูกข้าว อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันเกิดความเปลี่ยนแปลงด้านสภาพดินฟ้าอากาศ จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีการทำเกษตรกรรมตามความเหมาะสม

1.2 ที่มาของการประกอบกิจการวิสาหกิจชุมชนสวนเกษตรคนนนท์

1.2.1 การทบทวนรูปแบบดำเนินชีวิตในเมือง เนื่องจากคุณสุปราณี ดินตะโมระ ผู้แทนวิสาหกิจชุมชนสวนเกษตรคนนนท์ แต่เดิมประกอบอาชีพเป็นนักบัญชีในบริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง ในชีวิตประจำวันต้องใช้เวลาค่อนข้างมากในการเดินทางเพื่อไปทำงานและกลับบ้าน ส่งผลให้มีค่าใช้จ่ายสูงในการเดินทาง มีเวลาน้อยลงในการดูแลครอบครัว และทำให้เกิดความเหนื่อยล้าจากการทำงานและการเดินทางอย่างต่อเนื่อง

1.2.2 ความชอบ ความใฝ่รู้ และความศรัทธาที่มีต่อศาสตร์พระราชาและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เนื่องจากคุณสุปราณี ดินตะโมระ สนใจศึกษาหาความรู้ที่เผยแพร่ทางสื่อสาธารณะต่าง ๆ จึงได้รับความรู้และเกิดความศรัทธาเกี่ยวกับศาสตร์พระราชาและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งนำไปสู่ความคิดที่ว่า ความรู้และหลักการเหล่านั้น มีประโยชน์และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและในการประกอบอาชีพได้

1.2.3 การตกผลึกความรู้และการประยุกต์ใช้ หลังจากที่ได้ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับศาสตร์พระราชาและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งสารคดีเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (ในหลวง รัชกาลที่ 9) และสารคดีการงานอาชีพ ทำให้นางสาวสุปราณี ดินตะโมระ สามารถตกผลึกความรู้ที่ได้รับและเกิดความคิดที่ว่า คนเราสามารถอยู่ได้แบบ “ไม่มีเงิน แต่มีกิน” หากทำความเข้าใจและประยุกต์ใช้แนวทางดังนี้ (1) การทำเกษตรยั่งยืน (2) การเริ่มต้นประกอบอาชีพแบบ “ลองผิดลองถูกด้วยเงินทุนน้อยอย่างค่อยเป็นค่อยไป” และ (3) การแบ่งปันโอกาสแก่คนในชุมชน

1.2.4 การเรียนรู้ความล้มเหลวจากอาชีพใหม่ในระยะแรกก่อนการประกอบกิจการวิสาหกิจชุมชนสวนเกษตรคนนนท์ หลังจากที่ได้ลาออกจากบริษัทเอกชนแล้ว ทำให้มีเงินเพิ่มขึ้นเนื่องจากไม่ต้องใช้จ่ายค่าเดินทาง มีเวลาเพิ่มขึ้นเพื่อดูแลครอบครัวและฝึกฝนการทำงานเชิงเกษตรและการทำผลิตภัณฑ์จากสิ่งของเหลือใช้ และทั้งมีกำลังใจเพิ่มขึ้นจากคนรอบครัว ดังนั้น จึงเริ่มมีเวลาเต็มที่ในการศึกษาหาความรู้ และทดลองทำกล่องกระดาษหิ้วจากสิ่งของเหลือใช้ ซึ่งสามารถทำผลิตภัณฑ์ดังกล่าวได้อย่างสวยงามและคงทนแข็งแรง แต่ยังไม่มีความรู้เรื่องการตลาด จึงไม่สามารถจัดจำหน่ายได้ อย่างไรก็ตาม ความล้มเหลวทางการตลาดดังกล่าวนี้ ไม่ทำให้คุณสุปราณี ดินตะโมระ ท้อถอย และมีแนวคิด “ถึงจะล้มเหลว แต่ไม่ล้มเลิก” จึงทำให้เกิดสติปัญญามากขึ้นเนื่องจากค้นพบว่า สาเหตุของความล้มเหลวคือปัจจัยใดบ้าง และในระยะต่อไปต้องป้องกัน เตรียมพร้อม หรือแก้ไขอย่างไร

1.3 แนวทางการประกอบกิจการวิสาหกิจชุมชนสวนเกษตรคนนท

1.3.1 การศึกษาหาความรู้อย่างต่อเนื่อง โดยความรู้ที่เกษตรกรต้องรู้มีมากมาย เช่น ฤดูกาลที่แตกต่างมีผลต่อการเจริญเติบโตของพืชแต่ละชนิด การลดต้นทุนในรูปแบบต่าง ๆ เป็นเรื่องสำคัญ อาทิ การทำปุ๋ยหมักชีวภาพเอง การจัดหาแหล่งจำหน่ายหัวเชื้อปุ๋ยหมักชีวภาพ การทำโรงเรือนสำหรับพืชแต่ละชนิด การบรรจุผลผลิตให้มีอายุและคุณภาพดีในระยะเวลาที่นานขึ้นเพื่อสุขภาพผู้บริโภค การกำหนดเวลาการเก็บเกี่ยวผลผลิตเพื่อรักษาคุณภาพของผลผลิต เป็นต้น

1.3.2 การเปิดโอกาสให้คนในชุมชนมีส่วนร่วม โดยในปัจจุบัน วิสาหกิจจะมีสมาชิก รวม ๗ คน แต่ละคนจะมีความถนัดในการปลูกพืชและสร้างผลผลิตในแบบที่แตกต่างกัน แต่สมาชิกทุกคนสามารถมาที่บ้านของคุณสุปราณี ดินตะโมระ เพื่อใช้ประโยชน์จากโรงเรือน เครื่องมือ และวัสดุอุปกรณ์ ได้นอกจากนี้ วิสาหกิจกำหนดการจ่ายค่าตอบแทนแก่สมาชิกตามผลผลิตที่ทำได้นับพื้นฐานความเป็นธรรม นอกจากสมาชิกของวิสาหกิจแล้ว คนในชุมชนในฐานะผู้บริโภค ยังได้รับประโยชน์ด้วย เนื่องจากสามารถซื้อผลผลิตจากวิสาหกิจที่มีคุณภาพและปลอดภัยต่อสุขภาพในราคาถูก ซึ่งเป็นวิถีทางในการส่งเสริมมิตรภาพระหว่างคนในชุมชนในทางอ้อมด้วยเช่นกัน

1.3.3 การเลือก “ผลิตภัณฑ์เด่นของวิสาหกิจ” วิสาหกิจแห่งนี้ ปลูกพืชหลายชนิด เช่น ผักสวนครัว รวมทั้งเห็ดชนิดต่างๆ โดยมีการจำหน่ายทั้งเห็ดสดและเห็ดแปรรูป ซึ่งเห็ดแปรรูปได้เป็นผลิตภัณฑ์ที่อยู่ในฐานข้อมูลผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นของกรมส่งเสริมการเกษตรด้วยเช่นกัน

1.3.4 หลักคิดในการประกอบกิจการ วิสาหกิจแห่งนี้ เน้น (1) “การทำน้อย ได้มาก” หมายถึง การใช้เงินทุนเท่าที่มี ไม่ใช่เงินทุนเกินตัว เพื่อสร้างผลผลิตในจำนวนที่มากขึ้นอย่างมีคุณภาพและคุ้มค่าต่อเงินทุนที่ใช้ไป และ (2) การสร้างผลผลิตแบบ “มีคุณภาพ และปลอดภัยต่อผู้บริโภคภายในครอบครัว และต่อคนในชุมชน” ทั้งนี้ สิ่งที่วิสาหกิจไม่ทำอย่างเด็ดขาด คือ การทำเกษตรแบบ “ทำมากได้น้อย” ที่ใช้เงินทุนมากแต่ได้ผลผลิตน้อยซึ่งเป็นความเสี่ยงประเภทหนึ่ง และ “ไม่เก็บเกี่ยวผลผลิตที่ยังไม่เติบโตเต็มที่แล้วส่งขายผู้บริโภค” โดยเน้นความจริงจังในการส่งมอบผลผลิตที่มีคุณภาพตามฤดูกาลเท่านั้น

1.4 ปัญหาอุปสรรคของการประกอบกิจการวิสาหกิจชุมชนสวนเกษตรคนนท

1.4.1 ผลกระทบที่ต่อเนื่องมาจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ตั้งแต่ปี 2562 ในช่วงที่เกิดโรคระบาด ทำให้วิสาหกิจต้องหยุดกิจการ โดยปลูกพืชผักบริโภคเองภายในครัวเรือนเท่านั้น ไม่มีการผลิตเพื่อจำหน่าย ไม่มีการติดต่อประสานงานกับเครือข่ายเกษตรกร หรือสื่อสารข้อมูลของวิสาหกิจทางสื่อสังคมออนไลน์ ผลกระทบดังกล่าวนี้ ยังส่งผลกระทบต่อเนื่องมาถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การสื่อสารข้อมูลของวิสาหกิจทางสื่อสังคมออนไลน์ มีเพียงการสื่อสารข้อมูลบางส่วนผ่าน Facebook เท่านั้น ดังนั้น บุคคลภายนอกที่ต้องการหาข้อมูลของวิสาหกิจ จึงไม่สามารถสืบค้นข้อมูลได้มากนัก

1.4.2 การทำกิจกรรมเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์และกระตุ้นการตลาดของวิสาหกิจมีข้อจำกัด เนื่องจากสถานที่ตั้งของวิสาหกิจอยู่ในชุมชนเมืองของอำเภอปากเกร็ด ซึ่งหากต้องทำกิจกรรมใดจะมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายด้านที่ส่งผลกระทบต่อระดับความสำเร็จของวิสาหกิจ เช่น ลักษณะของประชากรในชุมชนเมืองที่เน้นการดำรงชีวิตแบบต่างคนต่างอยู่ ลักษณะของกิจกรรมที่ต้องคำนึงถึงรูปแบบการใช้ชีวิตของประชากรชุมชนเมืองที่เน้นความเป็นส่วนตัวสูง ขั้นตอนและระเบียบการขออนุญาตประกอบกิจกรรมต่อหน่วยงานในท้องถิ่น เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้วิสาหกิจชุมชนสวนเกษตรคนนทยังไม่เป็นที่รู้จักในวงกว้างมากนัก

1.4.3 การพิจารณาขอสินเชื่อเพื่อยกระดับการประกอบกิจการยังมีข้อจำกัดเนื่องจากวิสาหกิจยังคงเน้นการประกอบกิจการแบบค่อยเป็นค่อยไปเพื่อลดความเสี่ยงท่ามกลางสถานการณ์ที่ไม่แน่นอนของประเทศ ดังนั้น จึงยังไม่ติดต่oprสานงานกับสถาบันการเงินแต่อย่างใด

1.5 แผนดำเนินการในอนาคต

1.5.1 แม้ว่าวิสาหกิจชุมชนสวนเกษตรคนนท จะยังคงเน้นการประกอบกิจการแบบค่อยเป็นค่อยไปเพื่อลดความเสี่ยง แต่มีการกำหนดแนวทางการประกอบกิจการในอนาคตไว้เช่นกัน

1.5.2 มุ่งเน้นการศึกษาและเผยแพร่ข้อมูลด้านโภชนาการของผลผลิตทางการเกษตรของวิสาหกิจให้มากขึ้น เพื่อสร้างคุณค่าของผลิตภัณฑ์และของวิสาหกิจ เช่น คุณค่าทางโภชนาการของเห็ดชนิดต่าง ๆ

1.5.3 พัฒนารูปแบบการสื่อสารข้อมูลของวิสาหกิจในสื่อสังคมออนไลน์ให้หลากหลายมากขึ้น เช่น การเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการทำงานของวิสาหกิจ ข้อมูลเกี่ยวกับผลผลิตทางการเกษตรของวิสาหกิจ ข้อมูลเชิญชวนเกษตรกรในพื้นที่ใกล้เคียงเข้าร่วมทำกิจกรรมในวิสาหกิจ เป็นต้น

1.5.4 ปรับพื้นที่ประกอบกิจการให้รองรับความเปลี่ยนแปลงของฤดูกาลและพัฒนาวิธีการลดการสูญเสียวัตถุดิบให้เหมาะสมมากขึ้น เช่น การย้ายโรงเรือนเพื่อป้องกันผลกระทบจากฝนตก การปรับพื้นที่เพาะกล้าไม้ในโรงเรือนอนุบาลต้นอ่อนให้สามารถลดการสูญเสียต้นอ่อนได้ดีขึ้น เป็นต้น

1.5.5 การเรียนรู้และปรับกลยุทธ์ทางการตลาดให้กว้างขวางมากขึ้น โดยจะศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร และผลิตภัณฑ์ที่ทำจากวัสดุเหลือใช้ ให้สามารถวางตลาด เป็นที่รู้จัก และเข้าถึงกลุ่มผู้บริโภคให้มากขึ้น

1.5.6 การปรับวิธีการทำงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และชุมชนให้มีขอบเขตกว้างขึ้น เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่มีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ รวมทั้งส่งเสริมแนวทางการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม ส่งเสริมการสร้างอาชีพและรายได้ให้แก่คนในชุมชน และช่วยกันขับเคลื่อนสืบสานแนวทางการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่อไป

2. สารสำคัญเกี่ยวกับการอภิปรายเรื่อง การล่องละเมิดทางเพศและวิธีการป้องกันตัว
โดย นางสาวชนานา วิไลรัตน์ ผู้อำนวยการกลุ่มคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิ กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และ คณะวิทยากรผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะการป้องกันตัว (นำโดย นายยุทธพงษ์ เจนพานิช) สรุปได้ดังนี้

2.1 วิสัยทัศน์ กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว สตรีและครอบครัวมั่นคง สังคมเสมอภาค ซึ่งประกอบด้วย 3 พันธกิจ ได้แก่ (1) พัฒนาศักยภาพสตรี ส่งเสริมความเสมอภาคและความเท่าเทียมระหว่างเพศ (2) คุ้มครอง พืทักษ์สิทธิสตรี ผู้แสดงออกที่แตกต่างจากเพศโดยกำเนิดและบุคคลในครอบครัว (3) คุ้มครองและพัฒนาอาชีพผู้ประสบปัญหาจากการค้าประเวณี (4) ส่งเสริม พัฒนา สร้างความเข้มแข็งให้แก่สถาบันครอบครัว คุ้มครองสวัสดิภาพบุคคลในครอบครัว (5) ป้องกัน แก้ไข คุ้มครอง พืทักษ์สิทธิและจัดสวัสดิการสังคม และ (6) เป็นศูนย์กลางข้อมูลด้านความเสมอภาคระหว่างเพศและด้านครอบครัว

นอกจากนี้ ยังมีพันธกรณีระหว่างประเทศ ซึ่งต้องเป็นไปตาม (1) อนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ ที่มีหลักการสำคัญ คือ ให้ความสำคัญกับความเสมอภาคทั้งทางกฎหมายและปฏิบัติ การไม่เลือกปฏิบัติ และพันธกิจของรัฐ ซึ่งรัฐมีหน้าที่ในการดำเนินการและมาตรการที่เหมาะสม ไม่ให้เกิดการเลือกปฏิบัติต่อผู้หญิง (2) ปฏิญญาปักกิ่งและแผนปฏิบัติการเพื่อความก้าวหน้าของสตรี ซึ่งเป็นการบูรณาการมิติภาวะเพศภาวะเข้าสู่กระแสหลักผ่านกระบวนการทาง

นโยบายการจัดสรรงบประมาณและการดำเนินการอย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดความเสมอภาคระหว่างเพศ และ (3) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งเน้นย้ำให้มีการพัฒนาและจัดสรรทรัพยากรอย่างเท่าเทียมและเสมอภาคสำหรับประชาคมโลก เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและไม่เท่าเทียมกันภายในและระหว่างประเทศ โดยเฉพาะ เป้าหมายที่ 5 บรรลุความเท่าเทียมและเสริมพลังผู้หญิงและเด็กผู้หญิงทุกคน

2.2 คู่มือและมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในที่ทำงาน

2.2.1 สถานการณ์การล่วงละเมิดทางเพศ

1) ข้อมูลจากองค์การอนามัยโลก (World Health Organization : WHO) รายงานว่า ผู้หญิงทั่วโลกมากกว่า 1 ใน 3 เคยผ่านประสบการณ์ถูกทำร้ายร่างกายหรือถูกคุกคามทางเพศอย่างน้อยหนึ่งครั้งในชีวิต นอกจากนี้ ผู้หญิงมากกว่า 1 ใน 4 ถูกกระทำความรุนแรงจากคู่ชีวิต และผู้หญิงมากกว่าร้อยละ 6 ทั่วโลก แจ้งความว่า ถูกคุกคามทางเพศจากคนที่ไม่ใช่สามีหรือคนรัก ทั้งนี้ ผู้หญิงถูกล่วงละเมิดทางเพศ ถูกกระทำความรุนแรงทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจวันละไม่น้อยกว่า 7 คน และมีตัวเลขของผู้หญิงที่เข้ารับการบำบัดรักษาและแจ้งความร้องทุกข์ สูงถึงปีละ 30,000 คน

2) สวนดุสิตโพล สำนวจความเห็นผู้หญิง จำนวน 1,153 คน ในเขต กรุงเทพฯ และปริมณฑลเกี่ยวกับ การถูกลวนลามหรือล่วงละเมิดทางเพศในที่ทำงาน ผู้ให้ความเห็นแยกเป็น ข้าราชการหญิง 470 คน พนักงานรัฐวิสาหกิจหญิง 258 คน พนักงานบริษัทหญิง 293 คน และพนักงาน ธนาคารหญิง 132 คน ผลสำรวจ พบว่า ผู้ให้ความเห็นต่างมีประสบการณ์ถูกคุกคามทางเพศในรูปแบบ ต่าง ๆ ดังนี้ พบมากที่สุด ได้แก่ การมีวาจาลามก รongลงมา ได้แก่ การถูกลวนลาม ตะอั่ง ถูกเนื้อต้องตัว และสุดท้าย ได้แก่ การถูกชวนดูเว็บไซต์โป๊ ถูกทะเลาะดวยสายดา และถูกชวนไปมีเพศสัมพันธ์ โดยผู้หญิง ที่มีประสบการณ์ถูกคุกคามทางเพศเหล่านี้ กล่าววว่า หัวหน้างานเป็นผู้กระทำลวนลามทางเพศอยู่ในอันดับต้น รongลงมา คือ เพื่อนร่วมงาน ผู้มาติดต่องาน ลูกคา คนงาน ภารโรง และพนักงานรักษาความปลอดภัย

3) ผลการสำรวจของนิด้าโพล ซึ่งสำรวจความคิดเห็นจากนักเรียน นักศึกษา ขวงอายุ 15 - 25 ป ทุกภูมิภาค ทั่วประเทศ ในปี 2563 จำนวน 1,197 จากหน่วยตัวอย่าง พบวามีผู้เคยถูกลวนลามหรือล่วงละเมิดทางเพศ จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 13.28

4) กรมกิจการสตรีฯ สรุปรวมข้อมูลขวงขมขึ้นจากสื่อสิ่งพิมพ์ออนไลน์ จำนวน 5 ฉบับ ในช่วงระหว่างเดือน มกราคม – กันยายน 2564 พบวามีขวงขมขึ้นกระทำข่าเรา จำนวน 127 กรณี โดยผู้ถูกกระทำเป็นหญิงจำนวน 117 คน เป็นชายจำนวน 4 คน และเพศอื่นๆ อีกจำนวน 4 คน โดยผู้กระทำเป็นชายทั้งหมด ในจำนวนนี้มีขวงสัมพันธ์ใกล้ชิดเป็นคนที่ครอบครัว คนรู้จัก คนรู้จัก ผวนแอฟฟลิเคชั่น (จำนวน 108 คน) เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ จำนวน 2 คน สถานที่เกิดเหตุส่วนใหญ่เกิด ในบ้านพัก หรือห้องพักของผู้ถูกกระทำ

2.2.2 กรมกิจการสตรีฯ ได้สรุปรวมผลการติดตามผลการดำเนินงานตามมาตรการฯ ของหน่วยงานภายนอก พบวามีหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงาน สวนภูมิภาค หน่วยงานท้องถิ่น องค์กรอิสระ และสถาบันการศึกษา ที่มีปัญหาการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน ดังนี้

ปีที่สำรวจ	จำนวนหน่วยงานที่มีปัญหา
ป 2563	10 หน่วยงาน
ป 2564	13 หน่วยงาน
ป 2565	52 หน่วยงาน
ป 2566	14 หน่วยงาน

2.3 กฎหมายและกฎระเบียบต่างๆที่เกี่ยวข้อง

2.3.1 ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 397 ผู้ใดกระทำความผิดประการใด ๆ ต่อผู้อื่น อันเป็นการรังแก ข่มเหง คุกคาม หรือกระทำให้ได้รับความอับอายหรือเดือดรอนรำคาญ ต้องระวางโทษ ปรับไม่เกินห้าพันบาท ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำในที่สาธารณะสถานหรือต่อหน้าธารกำนัลหรือเป็นการกระทำอันมีลักษณะส่อไปในทางที่จะล่วงเกินทางเพศ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคสองเป็นการกระทำโดยอาศัยเหตุที่ผู้กระทำมีอำนาจเหนือผู้ถูกกระทำอันเนื่องจากความสัมพันธ์ในฐานะที่เป็นผู้บังคับบัญชา นายจ้าง หรือผู้มีอำนาจเหนือประการอื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน และปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

2.3.2 ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 278 อนาคต หมายถึง การกระทำที่ไม่สมควรในทางเพศหรือการกระทำให้อับอายขายหน้าในทางเพศ โดยกระทำต่อเนื้อตัวร่างกายโดยตรง เช่น การหลุด แขนหญิง การกอด จูบ ลูบ คลำ หรือสัมผัสจับต้องเนื้อตัว ร่างกาย เป็นต้น หรือการกระทำที่ฝ่าฝืนต่อศีลธรรมอันดี การกระทำควรขายหน้าต่อธารกำนัล และไม่ได้หมายความว่า เฉพาะความใคร่หรือการคาประเวณีเท่านั้น แต่รวมถึงการ ทำให้อับอายขายหน้าในทางเพศด้วย โดยอาจจะไม่มี ความมุ่งหมายในทางกามารมณ์ก็ได้

2.3.3 พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 มาตรา 83 บัญญัติไว้สรุปว่า ข้าราชการพลเรือน สามัญต้องไม่กระทำการใดอันเป็นขอหา ดังต่อไปนี้ (8) ต้องไม่กระทำการอันเป็นการลงละเมิดหรือคุกคาม ทางเพศตามที่กำหนดในกฎ ก.พ. ส่วน**มาตรา 84** ข้าราชการพลเรือน สามัญผู้ใดไม่ปฏิบัติตาม ขอบปฏิบัติตามมาตรา 81 และมาตรา 82 หรือฝ่าฝืนขอหาตาม มาตรา 83 ผู้นั้น เป็นผู้กระทำความผิดวินัย

2.3.4 กฎ ก.พ. ว่าด้วยการกระทำการอันเป็นการ ลงละเมิดหรือคุกคาม ทางเพศ พ.ศ. 2553 ขอ 2 ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดกระทำการประการใดประการหนึ่ง ดังต่อไปนี้ ต่อข้าราชการด้วยกัน หรือผู้ร่วมปฏิบัติราชการ ไม่ว่าจะเกิดขึ้นในหรือนอกสถานที่ราชการโดยผู้ถูกกระทำ มีได้ ยินยอมต่อการกระทำนั้น หรือทำให้ผู้ถูกกระทำเดือดรอนรำคาญ ถือว่าเป็นการกระทำอันเป็นการลงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ ตามมาตรา 83 (8) (1) กระทำการด้วยการสัมผัสทางกายที่มีลักษณะส่อไปในทางเพศ (2) กระทำการด้วยวาจาที่ส่อไปในทางเพศ (3) กระทำการด้วยอาภักิริยาที่ส่อไปในทางเพศ (4) การแสดงหรือสื่อสารด้วยวิธีการใด ๆ ที่ส่อไปในทางเพศ (5) การแสดงพฤติกรรมอื่นใดที่ส่อไปในทางเพศ

2.3.5 มติคณะรัฐมนตรี (ครม.) เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2564 ครม. เห็นชอบให้องค์กรกลางบริหารงานบุคคลประเภทต่าง ๆ นำมาตรการ ทางการบริหารที่เกี่ยวข้องกับวินัยและจริยธรรม รายแรงของแต่ละองค์กรกลางบริหารงานบุคคล เช่น การสั่งพักราชการ หรือการสั่งให้ออกจากราชการไวกอง การสั่งให้ประจำส่วนราชการ การสั่งสำรองราชการ หรือการสั่งการตามกฎหมาย วาดวยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ที่มีอยู่มาใช้ในการดำเนินการทางวินัยกับข้าราชการที่ถูกกล่าวหาว่ามีพฤติกรรม ชูสาว หรือลงละเมิดทางเพศ หรือคุกคามทางเพศ รวมถึงการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการกระทำการลงละเมิดทางเพศ หรือการคุกคามทางเพศดังกล่าว เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการดำเนินการในเรื่องที่อยู่ในความสนใจของสาธารณชน หรือเรื่องที่มีผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของส่วนราชการ โดยกำชับผู้บังคับบัญชาให้เร่งรัดการดำเนินการให้ แลวเสร็จโดยเร็ว หากผู้บังคับบัญชาละเลยไม่ปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่โดยไม่สุจริต ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำความผิดวินัย

2.3.6 มติ ครม. เมื่อวันที่ 21 เมษายน 2563 ครม. เห็นชอบให้กรมกิจการสตรี และสถาบันครอบครัว เป็นศูนย์ประสานการป้องกันและแก้ไขปัญหาการลงละเมิดหรือคุกคามทางเพศ ในการทำงาน (ศปคพ.) เพื่อทำหน้าที่ประสานหน่วยงานต่างๆ และติดตามผล การดำเนินงานตามมาตรการฯ ด้วย

2.4 นิยามการล่วงละเมิดทางเพศหรือการคุกคามทางเพศ คือ การกระทำทางเพศใดๆ ที่เป็นการบีบบังคับ ด้วยการใช้อำนาจที่ไม่พึงปรารถนา ทั้งทางวาจา ขอบความ ทาทาง หรือการมองด้วยสายตา รวมถึงการติดตาม รั้งควาน ที่ก่อให้เกิดบรรยากาศไม่ปลอดภัยทางเพศ โดยการกระทำเหล่านั้น ทำให้ผู้ถูกล่วงละเมิดรู้สึกอึดอัดใจ รำคาญ หรือได้รับความอับอาย

2.5 การล่วงละเมิด/คุกคามทางเพศ ในการทำงานสามารถเกิดขึ้นได้นอกที่ทำงานหรือระหว่างการปฏิบัติงาน

2.6 พฤติกรรมที่เข้าข่ายการล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน มี 5 ประการ ได้แก่ (1) การกระทำทางสายตา/อากัปกิริยาออกไปทางเพศ (เช่น การจ้องมองร่างกายอย่างกรูมกริม การจ้องร่างกายที่ส่อไปในทางเพศ และการมองซ่อนใต้กระโปรง เป็นต้น) (2) การกระทำด้วยวาจา (เช่น ผิดปากใส่ พูดแซวรูปร่างการแต่งกายในทางลามก พูดตลกลามก การพูดจาลามก เป็นต้น) (3) การกระทำทางกาย (เช่น การแตะเนื้อต้องตัว แตะอวัยวะเพศ โอบ กอด หอม และพยายามข่มขืน หรือข่มขืน) (4) การกระทำอื่นๆ (เช่น การคุกคามผ่านช่องทางสื่อสารต่างๆ การทำให้เกิดสภาพแวดล้อมที่อันตรายในโรงเพศ เป็นต้น) (5) การกระทำทางเพศที่มีการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ หรือการแสดงพฤติกรรมอื่นใดที่ส่อไปในทางเพศซึ่งผู้ถูกกระทำไม่พึงประสงค์หรือเดือดร้อนรำคาญ (เช่น การให้สัญญาที่จะให้ผลประโยชน์ และการข่มขู่ให้เกิดผลในทางลบต่อการจ้างงาน หรือการศึกษา การข่มขู่ว่าจะทำร้าย การบังคับ หนี้ยะเพศสัมพันธ์ หรือการพยายามกระทำชำเรา หรือกระทำชำเรา เป็นต้น)

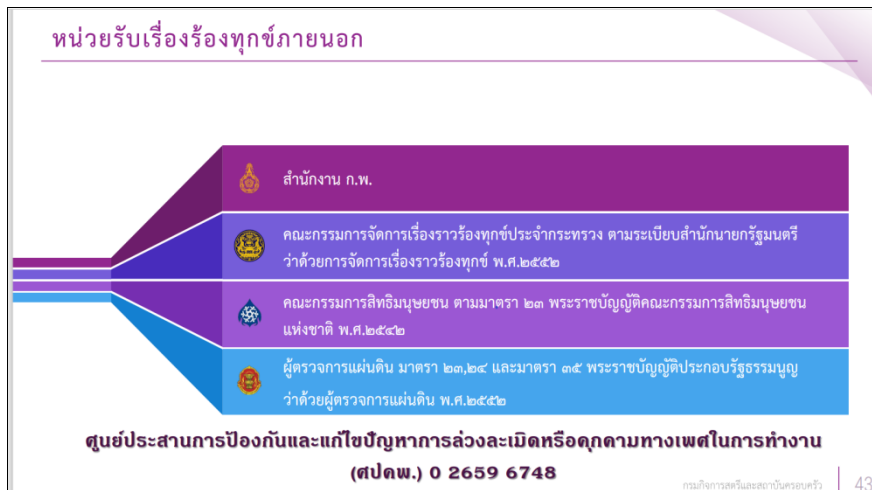
2.7 สิ่งที่ควรกระทำเมื่อถูกล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน ได้แก่ ปฏิเสธ ไม่คิดว่าเป็นเรื่องน่าอาย หรือ นอกจากนั้น ควรบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยเสียง ภาพถ่าย หรือถ่ายวิดีโอ คลิป (หากทำได้) แจ้งปัญหาที่เกิดขึ้นให้บุคคลที่ไว้วางใจหรือผู้บังคับบัญชาทราบทันที และบันทึกเหตุการณ์เป็นลายลักษณ์อักษร บันทึก วัน เวลา และสถานที่เกิดเหตุ คำบรรยายเหตุการณ์ ชื่อของพยานหรือบุคคลที่สาม โดย (1) ร้องขอหน่วยงานที่รับผิดชอบให้มีบุคคล เป็นผู้ประสานงาน (2) ร้องขอความช่วยเหลือต่อผู้บังคับบัญชาของผู้กระทำและให้ดำเนินการค้นหาข้อเท็จจริง (3) ร้องทุกข์ได้ที่กลุ่มคุ้มครองจริยธรรมทางโทรศัพท์ ร้องทุกข์ด้วยตนเอง หรือเป็นลายลักษณ์ เช่น จดหมาย จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ โทรสาร เป็นต้น

2.8 จะทำอย่างไรหากพบเห็นการล่วงละเมิดทางเพศในที่ทำงาน ต้องตระหนัก ไม่เพิกเฉย ยุติ ลงโทษ กำลังใจ กระตุ้น

2.9 ช่องทาง / วิธีการร้องเรียน / ร้องทุกข์ ดำเนินการผ่านช่องทางต่างๆ เช่น โทรศัพท์ หรือเป็นลายลักษณ์อักษรต่อผู้บังคับบัญชาทุกระดับของผู้กระทำ ร้องทุกข์ต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งและติดตามผลการดำเนินการจนเสร็จสิ้นกระบวนการ หากไม่มีการดำเนินการใด ๆ จึงร้องทุกข์ต่อบุคคลหรือหน่วยงานอื่น นอกจากนี้ กระบวนการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ยังมี

ระบบแจ้งเหตุทางสังคมผ่านแอปพลิเคชันไลน์ ได้ตลอด 24 ชั่วโมง สำหรับผู้ประสบปัญหาหรือพบเหตุร้ายผ่านระบบ ESS Help Me หรือ สายด่วน 1300 ด้วย

2.10 ผู้เข้าร่วมกิจกรรมยังได้เรียนรู้เกี่ยวกับศิลปะการป้องกันตัวในโอกาสต่างๆ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1) จุดอ่อนในร่างกาย ได้แก่ (1) จุดที่ขอบกล้ามเนื้อขมับเกาะกับกระดูกหน้าผากตรงที่ ตัดกันแนวไรผม กดที่จุดนี้จะเจ็บ (2) หลอดลม ส่วนที่อยู่ตรงด้านหน้าคอ (กล่องเสียง) เมื่อมีแรงกระทำจะเจ็บ ถ้าผิแตก ผิดรูปอาจจะทำให้หายใจลำบาก (3) ด้านข้างของคอ มีเส้นเลือดหลักขึ้นและลงศีรษะ การปิดกั้นทั้งสองข้างอาจมีอันตรายถึงตาย (4) กระดูกปลายแขนทั้งสองขึ้นทางด้านฝ่ามือตรงส่วนที่อยู่ต้นใกล้ข้อมือ กดแล้วปวด (5) ตรงโคนของกระดูกโคนหัวแม่มือ ส่วนที่อยู่ต้นใต้ฝ่าหนัง กดแล้วปวด (6) ง่ามระหว่างนิ้วหัวแม่มือกับ นิ้วชี้ข้างหลังมือ เวลากดต้องมีการกดฝั่งตรงข้ามประกอบไปด้วย กดแล้วปวด

2) อวัยวะในร่างกาย ได้แก่ (1) มือ สันมือ สันมือ ฝ่ามือ หลังมือ กำปั้น และปลายนิ้ว (2) เท้า สันเท้า ปลายเท้าและหลังเท้า (3) เข่า (4) ศอก และ (5) ศีรษะ หน้าผาก กะโหลกศีรษะด้านหลัง ทั้งนี้ อวัยวะทั้ง 5 นี้ จะใช้ได้มากน้อยอยู่กับการฝึกฝน ถ้าหากฝึกฝนมากก็ใช้ได้คล่อง อาจมีอีกอย่างที่สามารถนำมาใช้ได้ เวลาถูกกด คือ ปาก โดยใช้ฟันกัด

3) สิ่งของใกล้มือที่ใช้เป็นอาวุธได้ เช่น หวี กุญแจ ปากกา ร่ม รองเท้าส้นสูง เป็นต้น

4) การใช้จุดแข็งพิชิตจุดอ่อน ที่แก้วหู หายทอยและต้นคอ ไตทั้งสองข้าง กระดูก ก้นกบ ข้อเข่า เอ็นร้อยหวาย กระหม่อมหน้า โคนดั่งจุมูก บริเวณระหว่างจุมูกกับริมฝีปากบน

5) ยุทธวิธีการต่อสู้ป้องกันตัวด้วยมือเปล่า เมื่อถูกตบ เมื่อถูกจับข้อมือ เมื่อถูกจับมือไม่ปล่อย เมื่อถูกจับบ่าจากด้านหลัง เมื่อถูกจับคอหรือคอเสื้อ เมื่อถูกบีบคอ เมื่อถูกกระชากผมหรือจิกผม เมื่อถูกกอดจากด้านหลัง เมื่อถูกบีบคอในท่านอน เมื่อถูกจี้จากข้างหลัง

6) เบอร์โทรฉุกเฉิน จากหน่วยงานต่างๆ

3. สารสำคัญเกี่ยวกับธรรมเนียมประเพณีเรื่อง ประสบการณ์การพัฒนาสู่การเป็นวัดชุมชน
ข้อสะอาต ณ วัดชลประทานรังสฤษฎ์ พระอารามหลวง โดย พระราชวัชรธรรมภาณี (ส.ณ. สุกโร)
เจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์ พระอารามหลวง หรือผู้แทน (วันที่ 27 มีนาคม 2568) สรุปได้ดังนี้

3.1 ที่ตั้ง วัดชลประทานรังสฤษฎ์ พระอารามหลวง ตั้งอยู่เลขที่ 78/8 หมู่ที่ 1 ถนนติวานนท์ ตำบลบางตลาด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120 สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย มีที่ดินทั้งหมดของวัด เนื้อที่ 49 ไร่ 2 งาน 28 ตารางวา มีที่ธรณีสงฆ์ เนื้อที่ 17 ไร่ 78 ตารางวา

3.2 อาณาเขตติดต่อ (1) ทิศเหนือ จดหมู่บ้านจัดสรรเกร็ดแก้ว และที่ธรณีสงฆ์วัดกลางเกร็ด (2) ทิศใต้ จดซอยชุมชนติอนสุรณ (3) ทิศตะวันออก จดที่ดินของเอกชน (4) ทิศตะวันตก จดถนนติวานนท์

3.3 ความเป็นมา ในปี 2546 กรมชลประทานได้ดำเนินการก่อสร้างเขื่อนเจ้าพระยาขึ้น เพื่อประโยชน์ในการกสิกรรมและการคมนาคมทางน้ำ การก่อสร้างเขื่อนใหญ่แห่งนี้ ใช้ที่บริเวณอำเภอเมือง และอำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท จำเป็นต้องมีการเตรียมงานต่างๆ เช่น โรงงานที่จะผลิตซ่อมบำรุง เครื่องมือเครื่องจักร อุปกรณ์ที่พังชำรุด พังงาน และคนงาน ตลอดจนคลังพัสดุ แต่เนื่องจากที่ดินของ กรมชลประทานด้านทิศตะวันตกที่ติดกับแม่น้ำ จะขยายที่สร้างท่าเรือไม่สะดวก เนื่องจากมีวัดเชิงท่ากับ วัดหน้าโบสถ์ขวางอยู่

3.4 ย้ายและรวมวัดเดิม-สร้างวัดใหม่ หม่อมหลวงชูชาติ กำภู อธิบดีกรมชลประทาน ในขณะนั้น จึงได้นำความกราบบเรียนส่งสมณตรี เพื่อพิจารณาถึงความจำเป็นเรื่องการเวียนคืนที่ดินทั้งสองวัด คณะสงฆ์สมณตรี จึงเห็นชอบที่ให้โอนที่วัดเชิงท่าและวัดหน้าโบสถ์ ให้แก่กรมชลประทาน โดยให้ย้ายวัดทั้งสองมาสร้างขึ้นใหม่ทางทิศตะวันออกของถนนติวานนท์ การย้ายวัดดำเนินการมาตั้งแต่ พ.ศ.2499-2502 จึงเสร็จเรียบร้อย กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศรวมวัดทั้งสองเป็นวัดเดียวกัน เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม พ.ศ.2503 โดยวัดที่สร้างขึ้นใหม่นี้ จะต้องอยู่ในความอุปการะของกรมชลประทาน อธิบดีกรมชลประทานจึงได้กราบทูลสมเด็จพระสังฆราช (อยู่ ญาณมุนีมหาเถร) วัดสระเกศ ขณะดำรงสมณศักดิ์ที่ สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ เพื่อพิจารณาตั้งชื่อวัดขึ้นใหม่ จึงได้นำมาวัดใหม่ว่า “ วัดชลประทานรังสฤษฎ์ ” แปลว่า วัดที่ กรมชลประทานสร้าง

3.5 พิธีเปิดวัด และแต่งตั้งเจ้าอาวาส ต่อมาเมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม พ.ศ.2503 ได้มี พิธีเปิดวัด มอบถวาย สังฆิกเสนาสนะ โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้อ่านพระราชกฤษฎีกา เกี่ยวกับการย้ายวัด สมเด็จพระสังฆราช (อยู่ ญาณมุนีมหาเถร) วัดสระเกศ ขณะดำรงสมณศักดิ์ที่ สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ ประธานฝ่ายสงฆ์ ได้วางแผ่นศิลาฤกษ์ลงบนฐานชุกชีในอุโบสถ จอมพลถนอม กิตติขจร นายกรัฐมนตรี ประธานฝ่ายฆราวาส ได้อัญเชิญพระประธานขึ้นประดิษฐานเหนือฐานชุกชีจากนั้น พระธรรม วิสุทธาจารย์ เจ้าคณะจังหวัดนนทบุรี ได้อ่านประกาศแต่งตั้ง พระปัญญานันทมุนี (ปัญญานันทภิกขุ) เป็นเจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์

3.6 ลำดับเจ้าอาวาส ดังนี้ ในช่วงระหว่างปี 2503-2550 พระพรหมมิ่งคลาจารย์ (ปัญญานันทภิกขุ) ในช่วงระหว่างปี 2551-2555 พระธรรมวิมลโมลี (รุ่ง ธีรปัญญา ป.ธ.9) และในช่วงระหว่างปี 2557-ปัจจุบัน พระราชวัชรธรรมภาณี (ส.ณ. สุกโร)

3.7 พระราชทานวิสุงคามสีมา ครั้งต่อมา เมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2504 พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้ทรงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ พระราชทานวิสุงคามสีมาให้แก่วัดชลประทานรังสฤษฎ์ เขตวิสุงคามสีมา กว้าง 36 เมตร ยาว 51 เมตร และได้ประกอบพิธีผูกพัทธสีมา เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม 2504

3.8 กิจกรรมเผยแผ่ศาสนา ได้แก่ (1) จัดให้มีการสอนพระปริยัติธรรมทั้งแผนกธรรมและแผนกบาลีมาตั้งแต่ ปี 2503 จนถึงปัจจุบัน โรงเรียนพุทธศาสนาวินอาทิตย์ เริ่มดำเนินการตั้งแต่ ปี 2512

โดยใช้สถานที่โรงเรียนชลประทานสงเคราะห์ จนอการเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ สร้างเสร็จใน ปี 2527 จึงเปิดสอนในวัดชลประทานรังสฤษฎ์ มาจนถึงปัจจุบัน (2) จัดแสดงธรรมเทศนาทุกวันพระ (3) จัดให้มีการแสดงปาฐกถาธรรมทุกวันอาทิตย์ นับเป็นแห่งแรกของประเทศ โดย พระพรหมมงคลจารย์ (ปัญญานันทภิกขุ) พิจารณาเห็นว่า ทางราชการไม่ได้กำหนดให้วันพระเป็นวันหยุด จึงได้จัดกิจกรรมแสดงปาฐกถาธรรมสวดมนต์ เจริญภาวนา ทำบุญตักบาตรในวันอาทิตย์เพิ่มขึ้นอีกวันหนึ่ง ทำให้ประชาชนสนใจเข้าวัดศึกษาปฏิบัติธรรมมากขึ้นตามลำดับจนเป็นกิจกรรมสำคัญของวัดมาจนถึงปัจจุบัน (4) จัดให้มีสถานที่อบรมกรรมฐานและจัดปฏิบัติธรรมในวันหยุดสุดสัปดาห์และวันสำคัญทางศาสนา (5) จัดให้มีการแสดงธรรมทุกคืนของการสวดอภิรกรรมศพและช่วงก่อนการจาปนกิจหรือพระราชทานเพลิงศพ (6) จัดให้มีสื่อเผยแพร่หลักธรรมคำสอนในทางพระพุทธศาสนา เช่น หนังสือ เทปธรรมะ รวมถึงสื่ออื่นๆ และ (7) จัดพิธีบรรพชาอุปสมบทหมู่ ทุกเดือน บวชแล้วจะได้รับการอบรม แต่ละรุ่นต้องบวชไม่ต่ำกว่า 15 วัน

3.9 ประวัติการโปรดเกล้าฯ ยกวัดราษฎร์ เป็นพระอารามหลวง พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ยกวัดชลประทานรังสฤษฎ์ เป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดสามัญตั้งแต่วันที่ 29 พฤษภาคม 2555 เป็นต้นไป มีพระบัญชาสมเด็จพระสังฆราช แต่งตั้ง พระธรรมวิมลโมลี (รุ่งน ชีรปัญญา ป.ธ.9) เป็นเจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์ พระอารามหลวงตั้งแต่วันที่ 8 กันยายน 2555 ต่อมา พระธรรมวิมลโมลี อาพาธหนัก เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลศิริราช และ ถึงแก่อนิจกรรม เนื่องด้วยติดเชื้อในกระแสโลหิต ในวันที่ 7 เมษายน 2556 เจ้าคณะจังหวัดนนทบุรีจึงได้แต่งตั้งให้ พระมหาเจริญ สุทธิญาณเมธี เป็นผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาส ต่อมา ในปีพ.ศ. 2557 เมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 2557 ที่ประชุมมหาเถรสมาคม (มส.) มีมติแต่งตั้งพระปัญญานันทมุนี เจ้าอาวาสวัดปัญญานันทาราม จังหวัดปทุมธานี ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์ พระอารามหลวง

นอกจากนี้ ยังมีแหล่งเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้า “พระไตรปิฎก” คือ **หอพระไตรปิฎกนานาชาติ (INTERNATIONAL TIPITAKA HALL)** อาคารปัญญานันทานุสรณ์ ชั้น 5 สถาบันวิชาการวัดชลประทานรังสฤษฎ์ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

3.10 วัตถุประสงค์ของหอพระไตรปิฎกนานาชาติ

3.10.1 เพื่อให้เป็นหอพระไตรปิฎกที่มีหนังสืออ้างอิง รวบรวมพระธรรมคำสอนของพระบรมศาสดาเอกของโลกทุกชาติทุกภาษาให้ได้มากที่สุด เพื่อเปิดโอกาสให้พุทธศาสนิกชนทุกชาติมาศึกษาค้นคว้าได้อย่างต่อเนื่องเช่นเดียวกับหอสมุดแห่งชาติ โดยจัดหมวดหมู่ให้เป็นหลักสากลเดียวกัน แนะนำโดยสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

3.10.2 เพื่อให้เป็นศูนย์รวมวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวกับพระไตรปิฎก สามารถนำความรู้คู่คุณธรรมมาใช้ในการดำรงชีวิตในสังคม อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

3.10.3 เพื่อพัฒนาแนวคิดและจัดกิจกรรมให้เยาวชนและพุทธศาสนิกชนอย่างสร้างสรรค์ เป็นหอพระไตรปิฎกลักษณะเฉพาะที่มีชีวิต ด้วยหลักการของหลวงปู่ปัญญานันทภิกขุ คือ “เป็นระเบียบ เรียบง่าย ประหยัด เกิดประโยชน์ ถูกต้องตามพระธรรมวินัย” ความหมายของหอพระไตรปิฎกที่มีชีวิต คือ “เน้นผู้เข้ามาศึกษาสำคัญที่สุด” โดยจัดสภาพอันพึงประสงค์ให้บริการที่ดีเป็นแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัย มีสุนทรียภาพ มีสมาธิการค้นคว้า เพื่อเกิดความคิดสร้างสรรค์

3.10.4 เพื่อสร้างเครือข่ายที่มีหอพระไตรปิฎกเฉพาะ ห้องสมุดเฉพาะ เพื่อพัฒนาหอพระไตรปิฎกและบุคลากรให้ทันสมัย

3.11 ความหมายและที่มาของพระไตรปิฎก คือสิ่งที่รวบรวมไว้ซึ่งคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ซึ่งเป็นพระศาสนาเอกของชาวพุทธทั่วโลก ที่นับถือพระพุทธศาสนา ไว้เป็นหมวดหมู่ ไม่ให้กระจัดกระจาย คล้ายกระจาด หรือตะกร้า อันเป็นภาชนะสำหรับใส่ของนั่นเอง พระไตรปิฎก แยกออกเป็น 3 คำ คือ พระ - ไตร - ปิฎก กล่าวคือ พระ แปลว่า ประเสริฐ ไตร แปลว่า สาม ปิฎก แปลว่า ตะกร้า หรือกระจาด รวมความว่า พระไตรปิฎก คือ ตะกร้าอันประเสริฐ 3 ใบ ได้แก่ (3.11.1) **พระวินัยปิฎก หรือ พระวินัย** ว่าด้วยระเบียบ กฎ แบบแผน ข้อบังคับ หรือ ศีลของพระภิกษุ 227 ข้อ ภิกษุณี 311 ข้อ รวมทั้งสิ้น 21,000 พระธรรมขันธ์ พระไตรปิฎกเล่มที่ 1 – 8 รวม 8 เล่ม (3.11.2) **พระสุตตันตปิฎก หรือ พระสูตร** ว่าด้วยพระธรรมเทศนาทั่วไป มีประวัติและท้องเรื่องประกอบ เน้นความสำคัญในสมาธิ คือการพัฒนาจิตใจ รวมทั้งสิ้น 21,000 พระธรรมขันธ์ พระไตรปิฎก เล่มที่ 9 – 33 รวม 25 เล่ม และ (3.11.3) **พระอภิธรรมปิฎก หรือ พระอภิธรรม** ว่าด้วยหลักธรรม และคำอธิบายที่เป็นเนื้อหาวิชาการล้วนๆ ไม่มีประวัติหรือท้องเรื่องประกอบ ได้แก่ จิต เจตสิก รูป นิพพาน เป็นต้น รวมทั้งสิ้น 42,000 ธรรมขันธ์ พระไตรปิฎก เล่มที่ 34 – 45 รวม 12 เล่ม

3.12 ความสำคัญของพระไตรปิฎก ก่อนการปรินิพพานของพระพุทธเจ้า พระองค์ได้ตรัสทำนองสั่งเสียกับพระอานนท์ ว่า เมื่อพระองค์ปรินิพพานล่วงลับไปแล้ว จะไม่ทรงตั้งภิกษุรูปใดแทนพระองค์ หากแต่ให้ชาวพุทธทั้งหลายยึดพระธรรมวินัยเป็นศาสดาแทนพระองค์ “ตามที่เราแสดงแล้ว และบัญญัติแล้ว แก่เธอทั้งหลาย ธรรมและวินัยนั้น เป็นศาสดาของเธอตลอดกาล โดยการล่วงไปแห่งเรา ” แสดงให้เห็นว่าพระธรรมวินัยถือเป็นคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า จึงเท่ากับเป็นองค์พระพุทธเจ้า และเป็นตัวแทนพระพุทธศาสนา และพระธรรมวินัยทั้งหลายนั้น ล้วนได้ประมวลอยู่ในพระไตรปิฎกแทนทั้งสิ้น อาจกล่าวได้ว่าพระไตรปิฎกมีความสำคัญ ดังนี้ (3.12.1) เป็นที่รวบรวมไว้ซึ่งพระพุทธรูป คือ คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า (3.12.2) เป็นที่สถิตของพระศาสนาของพุทธศาสนิกชน เราสามารถเฝ้าพระพุทธเจ้า หรือรู้จักพระพุทธเจ้าได้จากพระไตรปิฎก (3.12.3) เป็นแหล่งต้นเดิม หรือ แม่บทในพระพุทธศาสนา (3.12.4) เป็นมาตรฐานตรวจสอบคำสอนและข้อปฏิบัติในพระพุทธศาสนา คำสอนและข้อปฏิบัติใดๆ ที่จะถือว่า เป็นคำสอนและข้อปฏิบัติในพระพุทธศาสนาได้จะต้องสอดคล้องกับพระธรรมวินัยในพระไตรปิฎก และ (3.12.5) เป็นคัมภีร์ที่ถือเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่เป็นประโยชน์ทางวิชาการ

3.13 ไตรสิกขา 3 คือหลักการพัฒนาชีวิตเพื่อให้ประสบความสำเร็จเป็นคนสมบูรณ์แบบตามแนวพุทธ ไตรสิกขา จึงจัดอยู่ใน มรรค (ธรรมที่ควรเจริญ) คือ ควรทำให้เกิดมีขึ้น เพื่อใช้เป็นเครื่องมือพัฒนาชีวิต ไตรสิกขา แปลว่า สิกขา 3 หมายถึง ข้อปฏิบัติที่ต้องศึกษา 3 อย่าง คือ (3.13.1) อธิศีลสิกขา สิกขา คือ ศีลอันยิ่ง (3.13.2) อธิจิตตสิกขา สิกขา คือ จิตอันยิ่ง หมายถึงสมาธิ (3.13.3) อธิปัญญาสิกขา สิกขา คือ ปัญญาอันยิ่ง

ไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา เป็นกระบวนการปฏิบัติ หรือกระบวนการพัฒนา 3 ด้าน คือ **ศีล** เป็นหลักการพัฒนาระดับความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางสังคม **สมาธิ** เป็นหลักการพัฒนาจิตใจให้มีสมรรถภาพ และประสิทธิภาพในการคิดพิจารณาตัดสินใจกระทำหรือไม่กระทำการใดๆ **ปัญญา** เป็นหลักการพัฒนาความรู้ความเข้าใจ รู้จักสิ่งทั้งหลายตามที่เป็น และสามารถแยกแยะวิเคราะห์ สืบหาสาเหตุของสิ่งทั้งหลายได้ชัดเจน ไตรสิกขาจึงเป็นกระบวนการพัฒนาแบบบูรณาการ

3.14 ประวัติการสังคายนา สังคายนา “การสวดพร้อมกัน” การร้อยกรองพระธรรมวินัย การประชุมตรวจชำระ สอบทานและจัดหมวดหมู่คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าวางลงเป็นแบบแผนอันหนึ่งอันเดียว รวม 9 ครั้ง ดังนี้

3.14.1 สังคายนาครั้งที่ 1 ปรารภเรื่องสุภทภิกษุผู้บวชเมื่อแก่ กล่าวจ้วงจาบพระธรรมวินัย ที่เมื่อทราบข่าวพระพุทธเจ้าเสด็จปรินิพพานใหม่ๆ ได้แสดงความยินดีว่า เมื่อสิ้นพระศาสนาเสียแล้วจะทำอะไรก็ได้ ไม่มีคนคอยตำหนิ ตีเตียน ห้ามปราม ขจึงปรารภที่จะทำให้อธรรมและพระศาสนารุ่งเรืองอยู่สืบต่อไป

พระอรหันต์ 500 รูป มีพระมหากัสสปะเป็นประธาน และเป็นผู้ถาม พระอุบาลีเป็นผู้วิสัชนาพระวินัย พระอนนทเป็นวิสัชนาพระธรรม ประชุมสังคายนาที่ถ้ำสัตตบรรณคูหา ภูเขาเวภารบรรพต เมืองราชคฤห์ เมื่อหลังพุทธปรินิพพาน 3 เดือน โดยพระเจ้าอชาตศัตรูเป็นศาสนูปถัมภก สิ้นเวลา 7 เดือนจึงเสร็จ

3.14.2 สังคายนาครั้งที่ 2 ปรารภเรื่องพวกภิกษุวัชชีบุตร แสดงวัตถุ 10 ประการ นอกธรรม นอกวินัย กล่าวคือ ภิกษุพวกหนึ่งชาวเมืองเวสาลี แสดงวัตถุ 10 ประการ ละเมิดธรรมวินัย อันเป็นต้นเหตุแห่งการสังคายนาครั้งที่ 2 โดยไปจัดของนอกธรรมนอกวินัยว่า เป็นของดี ว่าถูกต้อง อันเป็นไปในทางเพื่อลาภ เพื่อความสะดวกสบาย อันทำให้พระศาสนาเสื่อม มัวหมอง พระยศกาทันตฤๅณบุตรเป็นผู้ชักชวน ได้พระอรหันต์ 700 รูป พระเวตส เป็นผู้ถาม พระสัพพกามีเป็นผู้วิสัชนา ประชุมทำที่วาฬิการาม เมืองเวสาลี เมื่อ พ.ศ. 100 โดยพระเจ้ากาลาโศกราช เป็นศาสนูปถัมภก สิ้นเวลา 8 เดือนจึงเสร็จ

3.14.3 สังคายนาครั้งที่ 3 ปรารภเดียรฉัตรมากมายปลอมบวช ในพระศาสนาเพราะมีลาภสักการะเกิดขึ้นมา พระอรหันต์ 1,000 รูป มีพระโมคคัลลิตบุตรติสสเถระ เป็นประธานประชุมที่โอศการามเมืองปาฏลิบุตร เมื่อประมาณ พ.ศ. 234 (พ.ศ.218 เป็นปีที่พระเจ้าอโศกขึ้นครองราชย์) และมีศิลาจารึกที่ปรากฏเป็นหลักฐานบางส่วนอยู่จนถึงปัจจุบัน โดยพระเจ้าอโศก หรือ ศรีธรรมาโศกราชเป็นศาสนูปถัมภก สิ้นเวลา 9 เดือนจึงเสร็จ

3.14.4 สังคายนาครั้งที่ 4 ปรารภจะให้พระศาสนาประดิษฐานมั่นคงในลังกาทวีป พระสงฆ์ 68,000 รูป มีพระมหินทเถระเป็นประธานและเป็นผู้ถาม พระอริฏฐะเป็นผู้วิสัชนา ประชุมทำที่อุปาราม เมืองอนูราธบุรี เมื่อ พ.ศ.236 โดย พระเจ้าเทวานัมปิยติสสะ เป็นศาสนูปถัมภก สิ้นเวลา 10 เดือนจึงเสร็จ

3.14.5 สังคายนาครั้งที่ 5 ปรารภพระสงฆ์แตกกันเป็น 2 พวก คือ พวกมหาวีหาร กับพวกอภัยคีรีวิหาร และคำนึงว่าสืบไปภายหน้ากุลบุตรจะถอยปัญญา ควรจารึกพระธรรมวินัยลงในใบลาน พระอรหันต์ 500 รูป ประชุมกันสวดซ้อมแล้วจารพุทธพจน์ลงในใบลาน ณ อาโลกเลนสถาน ในมลชนบทในลังกาทวีป เมื่อ พ.ศ.450 (ว่า 436 ก็มี) โดยพระเจ้าวัฏฏคามณิอภัยเป็นศาสนูปถัมภก บางคัมภีร์ว่าสังคายนาครั้งนี้ จัดขึ้นในความคุ้มครองของคนที่ใหญ่ในท้องถิ่น (ครั้งที่ 4 ได้รับความยอมรับในแง่เหตุการณ์น้อยกว่าครั้งที่ 5) ประเทศไทย ยอมรับการสังคายนาตามลำดับ ตามที่บันทึกไว้ในหนังสือสังคีตยวงศ์ รจนาเป็นภาษาบาลี โดยสมเด็จพระวันรัต วัดพระเชตุพนฯ (รจนาเมื่อครั้งยังเป็นพระพิมลธรรม) ในรัชกาลที่ 1 ได้จัดลำดับสังคายนาไว้ คือ สังคายนาครั้งที่ 1-2-3 ทำในประเทศอินเดีย สังคายนาครั้งที่ 4-5 ทำในประเทศลังกาดังกล่าวข้างต้น แล้วยังมีการสังคายนาที่ยอมรับกันในประเทศไทยต่อมาอีก

3.14.6 สังคายนาครั้งที่ 6 ทำในลังกา เมื่อปี 956 พระพุทธโฆษาจารย์ (พระพุทธโฆษาจารย์ ก็เขียนกัน) ชาวอินเดีย ได้แปลและเรียบเรียงอรรถกถาจากภาษาสิงหล เป็นภาษาบาลีในรัชสมัยพระเจ้ามหายานม การสังคายนาครั้งนี้มิได้ชำระพระไตรปิฎก หากแต่ชำระอรรถกถา แต่ทางลังกาเองไม่นับเป็นการสังคายนา

3.14.7 สังคายนาครั้งที่ 7 ทำในลังกา เมื่อปี 1587 พระกัสสปเถระ เป็นประธาน ได้รับรองและชำระกัมภีร์ฎีกาต่างๆ ร่วมกับภิกษุผู้เชี่ยวชาญพุทธธรรมกว่า 1,000 รูป ได้รับรองคำอธิบายอรรถกถาพระไตรปิฎก เป็นภาษาบาลี กล่าวคือแต่งคำอธิบายคัมภีร์อรรถกถา ซึ่งพระพุทธโฆสะได้ทำเป็นภาษาบาลีไว้ในการสังคายนาครั้งที่ 6 คำอธิบายอรรถกถานี้ว่าตามสำนวนนักศึกษา ก็คือ คัมภีร์ฎีกา ตัวพระไตรปิฎก เรียกว่าบาลี คำอธิบายพระไตรปิฎก เรียกว่า อรรถกถา คำอธิบายอรรถกถา เรียกว่า ฎีกา การทำสังคายนาครั้งนี้เนื่องจากมิใช่สังคายนาพระไตรปิฎก ทางลังกาเองก็ไม่รับรองว่าเป็นสังคายนา

3.14.8 สังกายนาครั้งที่ 8 ทำในประเทศไทย ประมาณ ปี 2020 พระเจ้าติโลกราช แห่งเชียงใหม่ ได้อาราธนาพระภิกษุผู้ทรงไตรปิฎกหลายร้อยรูป ให้ช่วยชำระอักษรพระไตรปิฎก ในวัดโพธาราม เป็นเวลา 1 ปี จึงสำเร็จสังคายนา ครั้งนี้จัดเป็นครั้งที่ 1 ในประเทศไทย

3.14.9 สังกายนาครั้งที่ 9 ทำในประเทศไทยเมื่อ ปี 2331 พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ปฐมกษัตริย์แห่งบรมราชจักรีวงศ์ กรุงรัตนโกสินทร์ ได้ทรงอาราธนาพระสงฆ์ให้ชำระพระไตรปิฎก ในครั้งนี้มีพระสงฆ์ 218 รูป กับราชบัณฑิตอาจารย์อุบาสก 32 คน ช่วยกันชำระพระไตรปิฎก แล้วจัดให้มีการจารึกลงในใบลาน สังกายนาครั้งนี้สำเร็จภายใน 5 เดือน จัดว่าเป็นสังคายนาครั้งที่ 2 ในประเทศไทย

อย่างไรก็ตาม ข้อความที่กล่าวไว้ในหนังสือสังคดียวงศ์ ก็นับว่าได้ประโยชน์ ในการรู้ความเป็นมาแห่งพระไตรปิฎก อรรถกถา และฎีกา อย่างดียิ่ง ประวัติการสังคายนา 9 ครั้ง ตามที่ปรากฏในหนังสือสังคดียวงศ์ ซึ่งสมเด็จพระวันรัตจนะไฉน ภิภุชชินานันทะศาสตราภาษาบาลีและพุทธศาสตร์ แห่งสถาบันภาษาบาลีที่นาลันทาในประเทศอินเดีย ได้ดัดแปลงไปเป็นภาษาอังกฤษ ในหนังสือ 2500 ปี แห่งพระพุทธศาสนาในอินเดีย ซึ่งพิมพ์ขึ้นในโอกาสฉลอง 25 พุทธศตวรรษ ในอินเดียด้วยการนับจำนวนการสังคายนาในแต่ละประเทศ มีความแตกต่างและการยอมรับต่างกันไปในแต่ละประเทศ

3.15 ภาพปริศนาธรรม “พระสัมมาสัมพุทธเจ้า” เป็นเงาต่างๆ อยู่ด้านหลังต้นโพธิ์ หมายถึงความเป็น “พุทธะ” (ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ผู้ตรัสรู้แล้ว) มีอยู่ในตัวเราทุกคน ซึ่งเราสามารถเข้าถึง “พุทธะ” ได้ ด้วยการศึกษาและปฏิบัติ ตามคำสั่งสอนของพระพุทธองค์ เพื่อหลุดพ้นจากความเป็นปุถุชน (บุคคลผู้ยังมีกิเลสหนา) สู่ความเป็นอริยบุคคล (บุคคลผู้บรรลุลักษณะพิเศษ) เช่นเดียวกับพระพุทธเจ้า และพระอรหันตสาวกทั้งหลาย

“ต้นโพธิ์” เป็นสัญลักษณ์แทนคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า คือ “พระธรรมวินัย” ซึ่งเมื่อเราศึกษาและปฏิบัติตาม ก็จักสามารถอยู่เหนือโลก เหนือ “โลกียะ” (ธรรมดาของโลก) อันเป็น “โลกุตระ” (พ้นวิสัยของโลก) ข้ามพ้น “วัฏสงสาร” (การเวียนว่ายตายเกิด)

“ต้นโพธิ์” (ลำต้น) เปรียบดัง “พระวินัยปิฎก” คือ พุทธบัญญัติเกี่ยวกับความประพฤติ ความเป็นอยู่ ขนบธรรมเนียม และการดำเนินกิจต่างๆ ของภิกษุและภิกษุณี แบ่งเป็น 5 คัมภีร์ (เรียกย่อว่า อา-ปา-มะ-จุ-ปะ) จัดเป็นพระไตรปิฎก จำนวน 8 เล่ม (เล่ม 1-8) ดังนี้ (1) อา-อาทิกัมมิกะ ว่าด้วยสิกขาบท ที่เกี่ยวกับอาบัติหนัก (2) ปา-ปาจิตติย ว่าด้วยสิกขาบท ที่เกี่ยวกับอาบัติเบา (3) มะ-มหาวรรค ว่าด้วยสิกขาบท นอกปาติโมกข์ตอนต้น (4) จุ-จุฬวรรค ว่าด้วยสิกขาบท นอกปาติโมกข์ตอนปลาย (5) ปะ-ปริวาร ว่าด้วยคัมภีร์ประกอบ คำถาม-คำตอบ พระวินัย

“ลำดับ” ตั้งตระหวาน ทำท่ายแดดลม เปรียบดัง “พระวินัย” ย่อมคุ้มครองผู้ประพฤติ ปฏิบัติตาม ให้เข้มแข็งมั่นคง ไม่หวั่นไหวไปตามกิเลสตัณหา ทั้งของตนเองและผู้อื่น ทั้งนี้ “ลำดับ” (กิง-ใบ) เปรียบดัง “พระสูตรตันตปิฎก” คือ พระธรรมเทศนาต่างๆ ที่ทรงตรัสยกย่อง ให้เหมาะกับบุคคล และโอกาส แบ่งเป็น 5 คัมภีร์ (เรียกย่อว่า ที-มะ-สัง-อัง-ขุ) จัดเป็นพระไตรปิฎก จำนวน 25 เล่ม (เล่มที่ 9-33) ดังนี้ (1) ที-ทีฆนิกาย ชุมนุมพระสูตร ขนาดยาว (2) มะ-มัชฌิมนิกาย ชุมนุมพระสูตร ขนาดปานกลาง (3) สัง-สังยัตตนิกาย ชุมนุมพระสูตร ที่จัดรวมเป็นกลุ่ม ตามเรื่อง หัวข้อ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง (4) อัง-อังคุตตรนิกาย ชุมนุมพระสูตร ที่จัดรวมเข้าเป็นหมวด ตามจำนวนหัวข้อธรรม (5) ขุ-ขุททกนิกาย ชุมนุมพระสูตร คาถา ภาษิต และเรื่องเบ็ดเตล็ดที่จัดเข้าใน 4 นิกายแรกไม่ได้

“กิง-ใบ” ย่อมให้ร่มเงาแก่ผู้คน ฉะนั้น “พระสูตร” ของพระพุทธองค์ ย่อมให้ความ สงบร่มเย็น แก่ผู้ประพฤติปฏิบัติธรรมตาม ฉะนั้น (กิง ซึ่งมีจำนวน 9 อัน หมายถึง มรรค 4 ผล 4 และ นิพพาน 1)

“ตันโพธิ์” (ราก) เปรียบดัง “พระอภิธรรมปิฎก” คือหลักธรรมและคำอธิบาย ที่เป็น หลักวิชาล้วนๆ ไม่เกี่ยวข้องกับบุคคล หรือเหตุการณ์ แบ่งเป็น 7 คัมภีร์ (เรียกย่อว่า สัง-วิ-ธา-ปุ-กะ-ยะ-ปะ) จัดเป็นพระไตรปิฎก จำนวน 12 เล่ม (เล่ม 34-45) ดังนี้ (1) สัง-สังคณี รวมข้อธรรมเข้าเป็นหมวดหมู่ แล้ว อธิบายทีละประเภท (2) วิ-วิงค์ ยกหมวดธรรมสำคัญ ขึ้นตั้งเป็นหัวเรื่อง แล้วแยกแยะออก อธิบายชี้แจง วินิจฉัยโดยละเอียด (3) ธา-ธาตุกถา สงเคราะห์ข้อธรรมต่างๆ เข้าในชั้นๆ อย่างละเอียด (4) ปุ-ปุคคล บัญญัติ บัญญัติความหมายของบุคคลประเภทต่างๆ ตามคุณธรรมที่มีอยู่ในบุคคลนั้นๆ (5) กะ-กถาวัตถุ แยกแยะและวินิจฉัย ทศนะของนิกายต่างๆ สมัยสังคายนา ครั้งที่ 3 (6) ยะ-ยมก ยกหัวข้อธรรมขึ้นวินิจฉัย ด้วย วิธีถาม-ตอบ โดยตั้งคำถาม ย้อนกันเป็นคู่ๆ (7) ปะ-ปฏฐาน อธิบายปัจจัย 24 แสดงความสัมพันธ์ เนื่อง อาศัยกัน แห่งธรรมทั้งหลาย โดยพิสดาร

“ราก” แผ่ขยายออกไปอยู่ใต้ผืนดิน เพื่อสร้างความมั่นคงแข็งแรง ทั้งยังดูดซึมน้ำ และแร่ธาตุต่างๆ ไปหล่อเลี้ยงลำต้น กิ่งและใบ แต่เนื่องจากอยู่ใต้ผืนดิน จึงไม่มีใครมองเห็น และให้ ความสำคัญ เปรียบดัง “พระอภิธรรม” หลักธรรมขั้นสูง ซึ่งน้อยคนจะเข้าถึงและเห็นคุณค่า

“โลก” คือ สถานที่อันเป็นที่อยู่ของสรรพสัตว์ มี 3 คือ 1. มนุษย์โลก (โลกคือหมู่ มนุษย์) 2. เทวโลก (โลกคือหมู่เทพ) 3. พรหมโลก (โลกคือหมู่พรหม)

“น้ำ” คือ กิเลสอันเป็นดังกระแสน้ำ หลากท่วงใจสัตว์ เรียกว่า โอสะ 4 คือ 1. กาม (กาโมชะ) ความอยากได้ ใคร่มี 2. ภพ (ภโวชะ) หวังแห่งความยินดี ในอภิปาพของตน 3. ทิฏฐิ (ทิฏฐิชะ) หวังแห่งความเห็นผิด 4. อวิชชา (อวิชชะ) หวังแห่งความโลภ โกรธ หลง

“บัว 4 เหล่า” เปรียบดัง “บุคคล 4 จำพวก” คือ (1) อุคฆัตถัญญ ผู้เข้าใจได้ฉับพลัน (2) วิปจิตัญญ ผู้เข้าใจต่อเมื่อขยายความ (3) เนยยะ ผู้ที่พอจะแนะนำได้ (4) ปทปรมะ ผู้ที่สอนได้เพียงตัว บท คือ พญัญชนะ

“พระจันทร์-พระอาทิตย์” แสดงถึง ความเปลี่ยนแปลง มีด-สว่าง กลางคืน- กลางวัน เปรียบดัง ความไม่เที่ยงแท้ ย่อมผันแปร เปลี่ยนแปลง

“ดวงตาทั้ง 8” ซึ่งซ่อนอยู่ในภาพ อันหมายถึง “มรรคมงคล 8” หรืออีกนัยหนึ่ง หากนับดวงตาของท่านไปด้วย ก็จักหมายถึง “โลกุตตรธรรม 9” สื่อถึง “ผู้ที่กำลังชมภาพนี้” หากมีความ เพียรพยายาม พินิจพิจารณา ด้วยสติปัญญา อย่างไม่ย่อท้อ ก็จักค้นพบ “ดวงตาทั้ง 8” นี้ได้ ไม่ต่างอะไรกับ การศึกษาและปฏิบัติตาม “พระธรรมวินัย” อันจรรีกรับกันไว้ว่า “พระไตรปิฎก” ผู้มีความเพียร และมีปัญญา ย่อมสามารถเข้าถึงได้ ฉะนั้น

4. ผลการประเมินการจัดหลักสูตร

ศปท. ได้สรุปการประเมินการจัดการกิจกรรมการพัฒนาสมรรถนะและองค์ความรู้เชิงสร้างสรรค์ของบุคลากรด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต : หลักสูตรข้าราชการที่ดีและหลักสูตรด้านทุจริต ศสช. (STRONG NESDC) ประจำปีงบประมาณ 2568 ณ จังหวัดนนทบุรีและจังหวัดปทุมธานี ซึ่งรวบรวมและประมวลจากความคิดเห็นผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 32 คน จากผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด 36 คน คิดเป็นร้อยละ 88.89 ของผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด สรุปสาระได้ดังนี้

4.1 การประเมินผลในภาพรวม อยู่ในระดับพอใจมาก-มากที่สุด ที่ระดับร้อยละ 90.00

4.2 วิทยากรของหลักสูตรมีผลการประเมินอยู่ในเกณฑ์ดีมาก วิทยากรมีวิธีการบรรยาย อภิปราย และใช้สื่อการสอนที่อยู่ในระดับดีมาก โดยเฉพาะในช่วงการอภิปรายเรื่อง การล่วงละเมิดทางเพศและวิธีการป้องกันตัว (กิจกรรมภาคปฏิบัติด้านการป้องกันตัว)

4.3 ความคุ้มค่าต่อองค์กร การจัดหลักสูตรนี้มีความคุ้มค่าต่อองค์กรมาก ร้อยละ 88.28

4.4 ระดับความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม เปรียบเทียบก่อนและหลังการเข้าร่วม

	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง			น้อย		น้อยที่สุด		รวม (คน)	ค่าเฉลี่ย	
	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	0		คะแนน	%
ก่อนเข้าร่วมหลักสูตร (คน)	-	-	1	-	7	11	8	2	2	1	-	32	4.62	46.25
หลังเข้าร่วมหลักสูตร (คน)	3	9	9	8	1	1	1	-	-	-	-	32	7.93	79.37
เพิ่มขึ้น / ลดลง	เพิ่มขึ้น											เพิ่มขึ้น	3.31	33.12

4.5 การนำความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมไปประยุกต์ใช้

ท่านจะนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง			น้อย		น้อยที่สุด		รวม (คน)	ค่าเฉลี่ย	
	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	0		คะแนน	%
	7	12	5	3	3	1	-	1	-	-	-	32	8.28	82.81

ประเด็นการประเมิน	ดีมาก 4 คะแนน	ดี 3 คะแนน	พอใช้ 2 คะแนน	ควรปรับปรุง 1 คะแนน	ข้อเสนอแนะ	รวม (คน)	สรุปผล	%
เนื้อหาในภาพรวมตรงกับเรื่องที่ระบุไว้	17	12	3	-	-	32	3.44	86.00

ประเด็นการประเมิน	ดีมาก 4 คะแนน	ดี 3 คะแนน	พอใช้ 2 คะแนน	ควร ปรับปรุง 1 คะแนน	ข้อเสนอแนะ	รวม (คน)	สรุปผล	%
ระยะเวลาที่ใช้ ในกิจกรรม มีความเหมาะสม เพียงใด	15	14	2	1	-	32	3.34	83.60
ความเหมาะสม ของเอกสารประกอบ	17	13	2	-	-	32	3.46	86.72
การประสานงาน ของเจ้าหน้าที่	22	9	1	-	-	32	3.66	91.50
ความคุ้มค่า ในการจัดกิจกรรม (ประมาณ 4,000 บาท)	19	11	2	-	-	32	3.53	88.28
ความพึงพอใจ ต่ออาหารว่าง และเครื่องดื่ม	21	9	1	1	-	32	3.56	89.00
ความพึงพอใจต่ออาหาร กลางวันและเครื่องดื่ม	21	9	1	1	-	32	3.56	89.00
การอภิปรายเรื่อง แนวทางการประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชาและปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดย นางสาวสุปราณี ดินตะโมระ ณ วิสาหกิจชุมชนสวนเกษตรคนนง (วันที่ 26 มีนาคม 2568)								
○ วิธีการบรรยาย	11	17	4	-	-	32	3.22	80.46
○ สื่อการสอน	13	15	4	-		32	3.28	82.03
○ บุคลิกลักษณะ	16	14	2	-		32	3.43	85.75
การอภิปรายเรื่อง การส่งเสริมตลาดทางเพศในที่ทำงาน และวิธีการป้องกันตัว โดย นางสาวชนานา วิไลรัตน์ ผู้อำนวยการกลุ่มคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิ กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์(วันที่ 26 มีนาคม 2568)								
○ วิธีการบรรยาย	25	6	1	-	-	32	3.75	93.75
○ สื่อการสอน	24	7	1	-		32	3.71	92.75
○ บุคลิกลักษณะ	25	7	-	-		32	3.78	94.50

ประเด็นการประเมิน	ดีมาก 4 คะแนน	ดี 3 คะแนน	พอใช้ 2 คะแนน	ควร ปรับปรุง 1 คะแนน	ข้อเสนอแนะ	รวม (คน)	สรุปผล	%
การอภิปรายเรื่อง การล่วงละเมิดทางเพศในที่ทำงาน และวิธีการป้องกันตัว โดย คณะวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ ด้านศิลปะการป้องกันตัว (นำโดย นายยุทธพงษ์ เจนพานิช) (วันที่ 26 มีนาคม 2568)								
○ วิธีการบรรยาย	27	5	-	-	-	32	3.84	96.0
○ สื่อการสอน	25	7	-	-		32	3.78	94.5
○ บุคลิกลักษณะ	25	7	-	-		32	3.78	94.5
ธรรมบรรยาย เรื่อง ประสบการณ์การพัฒนาสู่การเป็นวัดชุมชนซอสะอาด ณ วัดชลประทานรังสฤษฎ์ จังหวัดนนทบุรี โดย พระราชวัชรธรรมภาณี (ส.ณ. สุธโร) เจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์ พระอารามหลวง หรือผู้แทน (วันที่ 27 มีนาคม 2568)								
○ วิธีการบรรยาย	19	10	2	1	-	32	3.47	86.75
○ สื่อการสอน	23	6	2	1		32	3.59	89.75
○ บุคลิกลักษณะ	18	11	2	1		32	3.43	85.75

4.6 ปัญหาและอุปสรรค

● ประเด็น / ความคิดเห็น	- อยากไปพุดให้สบดีและวันศุกร์มากกว่าวันพุธและพุดให้สบดี เพื่อที่จะได้พักผ่อนวันเสาร์ หลังจากจบกิจกรรมฯ - ช่วงไปวัดหรือเดินชม ควรมีเจ้าหน้าที่เดินนำ เพราะบางครั้ง คณะคนเยอะ คนข้างหลังไม่ได้ยินว่าประกาศให้เดินไปทางไหน - สาระการจัดกิจกรรม ควรให้สมดุลกันระหว่างงานเกี่ยวกับจริยธรรม คุณธรรม คำสอนทางศาสนา และการป้องกันและปราบปรามการทุจริต วันที่สองเห็นว่า จัดเน้นหนักไปในสาระการปลูกฝังจริยธรรม คุณธรรมและคำสอนทางศาสนาเกินไป - สาระไม่ค่อยตรงกับเรื่องที่ระบุไว้ อย่างเรื่องการล่วงละเมิดทางเพศและวิธีการป้องกันตัว ไม่ได้มีการระบุอย่างชัดเจนว่าต้องฝึกภาคปฏิบัติด้วย ควรแจ้งเรื่องการแต่งกายให้ละเอียดกว่านี้ เช่น ระบุไปเลยว่า ใส่เสื้อยืด กางเกงวอร์ม/ขาสั้น และควรระบุชัดเจนว่าเป็นการฝึกภาคปฏิบัติ - วิทยากรธรรมบรรยายที่วัด พุดทวนและใช้เวลาเกินไปในแต่ละจุด อยากให้กระชับเวลากว่านี้ - ในบางช่วงที่ฟังธรรมบรรยายที่วัด ให้ความรู้สึกเหมือนถูกชักจูงเข้าร่วมลัทธิพุทธเชิงวัตถุนิยม ขัดจากการวัตถุประสงค์ของความเป็นพุทธที่ไม่ยึดติดกับรูปเคารพ “บุคคล” หรือสิ่งของ - ควรคำนึงถึงความหลากหลายในการนับถือศาสนาของผู้เข้าร่วม ควรพึงระวังเป็นอย่างมากในการจัดกิจกรรมที่อิงศาสนาใดศาสนาหนึ่งมากเกินไป จนทำให้ผู้ที่รับถือศาสนาอื่นถูกกละเลย หรือต้องถูกบังคับให้นั่งฟังคำสอนของศาสนาอื่นเป็นเวลานานซึ่งอาจขัดแย้งกับหลักคำสอนของศาสนาตน
---	--

4.7 ข้อเสนอแนะ ความประทับใจ และประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม

● ข้อเสนอแนะ/ ความประทับใจ	- ควรจัดช่วงเวลาการถามตอบให้เหมาะสมในแต่ละช่วง โดยเฉพาะช่วงการฟังธรรมบรรยาย เพราะเป็นการบรรยายและเดินชมไปด้วยในหลายช่วงที่เยี่ยมชม ควรให้มีการบรรยายให้เสร็จก่อน แล้วเปิดให้ถามตอบในช่วงหลัง เพื่อไม่ให้เป็นการรบกวนผู้บรรยาย/ ผู้อภิปราย - เสนอแนะให้สอดแทรกกิจกรรมจิตอาสาหรือกิจกรรมอื่นๆ ที่สร้างประโยชน์แก่ผู้อื่นดีกว่า ในช่วงวันที่สอง เพื่อไม่ให้เน้นกิจกรรมในวัดมากเกินไป - สาระในช่วงการฟังการอภิปรายและทดลองปฏิบัติจริงในช่วงการล่องละเมียดทางเพศในที่ทำงาน และวิธีการป้องกันตัว รู้สึกสนุกและมีประโยชน์ คิดว่าให้เวลาน้อยไป - เสนอให้มีแบบตอบรับสำหรับผู้เข้าร่วมว่า ประสงค์จะเข้าร่วมในช่วงการฝึกปฏิบัติในช่วงการล่องละเมียดทางเพศและวิธีการป้องกันตัว หรือไม่ เพราะสภาพร่างกายของแต่ละคนไม่เหมือนกัน ขอชื่นชมคณะผู้จัดว่า สามารถรักษาเวลาได้ดีมาก เป็นไปตามกำหนดการ - พี่ๆ คณะผู้จัดน่ารัก มีจิตบริการ และให้ความร่วมมือดี
---------------------------------------	---

4.8 โดยภาพรวม ท่านพอใจกับกิจกรรมนี้มากน้อยเพียงใด

โดยภาพรวม ท่านพอใจกับกิจกรรมนี้ มากน้อยเพียงใด	ดีมาก 5 คะแนน	ดี 4 คะแนน	ปานกลาง 3 คะแนน	พอใช้ 2 คะแนน	ควร ปรับปรุง 1 คะแนน	รวม (คน)	ค่าเฉลี่ย	
							คะแนน	%
	21	7	3	1	-	32	4.5	90.00

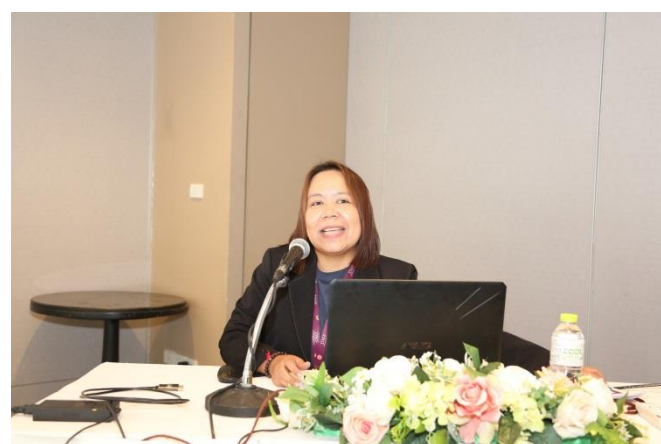
ภาคผนวก

ประมวลภาพกิจกรรม

(วันที่ 26-27 มีนาคม 2568)

ประมวลภาพกิจกรรม
(วันที่ 26-27 มีนาคม 2568)

เอกสารประกอบ
การบรรยาย/ การอภิปราย

เอกสารประกอบการบรรยาย / การอภิปราย

หัวข้อ	แหล่งข้อมูล	
การอภิปรายเรื่อง การล่วงละเมิดทางเพศในที่ทำงาน และวิธีการป้องกันตัว โดย นางสาวชนานาถ วิไลรัตน์ ผู้อำนวยการกลุ่มคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิ กรมกิจการสตรีและครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์	https://shorturl.at/i0YHH	
การอภิปรายเรื่อง การล่วงละเมิดทางเพศในที่ทำงาน และวิธีการป้องกันตัว โดย คณะวิทยากรผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะการป้องกันตัว (นำโดย นายยุทธพงษ์ เจนพานิช)	https://shorturl.at/i0YHH	
ประกาศ สศช. เรื่อง เจตนารมณ์การป้องกันและแก้ไขปัญหา การล่วงละเมิดหรือคุกคามทางเพศในการทำงาน	https://shorturl.asia/fdCFD	

คณะผู้จัดทำและสรุปสาระสำคัญ
หลักสูตรข้าราชการที่ดีและหลักสูตรด้านทุจริต สศช. (STRONG NESDC)
ประจำปีงบประมาณ 2568
กิจกรรมการพัฒนาสมรรถนะและองค์ความรู้เชิงสร้างสรรค์ของบุคลากร
ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
ณ จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดนนทบุรี

ที่ปรึกษา

นายดนุชา พิชยนันท์	เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
นางสาวศศิธร พลัดทด	รองเลขาธิการฯ
นายสุรรัฐ เนียมกลาง	ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน

คณะผู้จัดทำและสรุปสาระสำคัญ

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

นางสาวอาทิสดา ณ นคร	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
นางพนิดา ภู่งามดี	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
นางสาวสุวลี รัตนโสมิต	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
นายชินจิต ไชยธรรม	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
นางสาวธัญรัตน์ สรวงกระสินธุ์	นักศึกษาฝึกงาน

ติดต่อขอข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สพท. สศช.)
อาคาร 5 ชั้น 4 สศช. เลขที่ 962 ถนนกรุงเกษม เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย แขวงวัดโสมนัส กทม. 10100
โทร 0 2280 4085 ต่อ 5419 - 5422
หรือเยี่ยมชมที่ www.nesdc.go.th และ click ที่ Banner ภายใต้อีเมลเกี่ยวกับ สศช.

***** หมายเหตุ :** ช่องทางเผยแพร่รายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับ

หลักสูตรข้าราชการที่ดีและหลักสูตรด้านทุจริต สศช. (STRONG NESDC)

เว็บไซต์ สศช. ภายใต้อีเมลเกี่ยวกับ สศช. >> ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต

ที่ https://www.nesdc.go.th/more_news.php?cid=893&filename=index

